

Latweefchu Awises.

58. gadagahjums.

Nr. 51.

Trefchdeenā, 19. (31.) Dezemberi.

1879.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hafenpoth, Kurland. — Ekspedizija Besthorn k. grahmatu-bohdē Jelgawā.

Par sinu un usaižinafšanu Latweefcheem.

„Latweefchu Awises“ 1880. gadā ees laudis tāpat, kā lihds fchim un par to pašu maksu. Bafiseet notikumus is ahrfemehm, is tehwijas un dšintenes. Gemehrošin Latweefchu zenteenus un dšihwi tabtumā un tuwumā, kā arī litumus, kas fihmejahs us muhsu waliti un fadšihwi. Gepafihstinafim lafšitajus, ja pee mums notiktu pahrgrohsifšanas teefas sinā, jeb zita lahdā reforma. Pašneegim stahstus, kas derigi kawē laiku, zila praktu, jautrina firdi. — kas ifglifto zihweku. Labprahit janemjum no laipneem lihdsfrahduneeem un firaotajeem titlab sinas, kā arī stahstus un dseijas, kas tel is Latweefchu fpalwas un werb is Latweefchu firds. Daršim sinamas prezes un naudas-papihru zenas. Drupas un druffas buhs dafch labs padohjums un dafcha gudra mahjiba. Ispilbihim weh-leschanahs, ja buhs mums eespehjamās. Labprahit atbildefim us raksteneem, ko janemjum.

Ihpafchigi greefim wehribu us „semlohpibu un fainneežibu“; jau dafch semlohpis mums ir teikdams pateizees, ka „Latweefchu Awises“ arī fchim sinā gahdā par faweem lahtajeem.

„Peelifumā“ dohsim ne wis ween sinas par bahņizu un ffohlu, bet arī pahrspreedumus, kas fihmejahs us bahņizu un ffohlu, fcheem abeem tautu ifgliftošanas lihdsfcheem. Ispilbihim pahweles un nofajijumus is ffohlas wiskomifijas un zitu ffohlas-komifiju nolehmunus preefch wispahrigas eewehroshanas. Nahdšim, kā weizahs křifigahs tizibas ifplafichana zaur mifioni tahtās paganu-semēs.

„Latweefchu Awises“ lohpā ar peelifumu „Bahņizas un ffohlas sinas“ maksā Jelgawā janemoht 1 rubl.; Bauskā fen. Goerte lga apteeki 1 rubl.; Mihgā pee Minus lga 1 rubl. 20 kap.; par pastu peefuhthohit wifur 1 rubl. 50 kap.

Apstelleschanas peenem: Jelgawā, awifchu namā, Besthorn'a lga (Reiher'a) leelajā grahmatu-bohdē; Ruldigā Besthorn'a lga grahmatu-bohdē. Mihgā D. Minus luga kantori, teatera- un wehwee-eelas fuhrt. Walmeerā Tren lga grahmatu-bohdē. Walfā M. Rudolff'a lga grahmatu-bohdē. Behterburgā pee turenes zeen. Latw. draudšes mahži taja. Sludinajumi maksā 8 kap. par masu rindim, jeb winas meetu.

Weidsoht aizinadami usaižinam zeen. lahtajus un wifus, kas grif eestahtees lahtaju fkaitā, lai apitellē „Latw. Awises“ laikā, jau wezajā gadā, jo tad tahs tuhlt dabušet — jaunam gadam lahtotees. Sanemeet laipni, mihlee Latweefchi, wezo draudšeni, tāpat kā Juhs laipni fweizina Juhsu draugs un „Latweefchu Awifchu“ redaktors J. Weide.

Sina teem rakstneekem, kas nahkofchā gadā grahmatas preefch Latweefcheem dohmā gaismā laift.

Latweefchu draugu beedribas gada-fapulze 4. Dezemberi f. g. Jelgawā nospreedufi gohda-makfu doht tai grahmatai waj tahm grahmatahm, kas jo flaidrā un ihstena Latweefchu waloda buhs rakstitas, un kas arī zitadi derigas, lai nu buhtu waj ffohlas-grahmata, waj lafamā grahmata, waj arī zitada. Zil rakstneekem un zil katram makfahs, to gada-fapulzes eezeltā komifija spreedihš. Tai komifijai ir wehlehts, ja wajjadsetu, ifdaliht lihds 150 rublu.

Latw. draugu beedribas presidents.

Nahditajs: No eefchfemehm. No ahrfemehm. Wisjannatahs sinas. Muna zc. Kā kreetna kalpone paleet par fainneeži. Latweefchu lahtakřiti 1880. gadā. Atbilde Kermela lunganu. Naudas-papihru zena. Drupas un druffas. Atbilbes. Sludinafšanas.

No eefchfemehm.

Behterburga. Muhsu Kundšes un Keisarenes flimiba grohsahs; weenu deenu ir augstā Slimneeze dauds mas labaka, turpreti ohtru — atkal fliktaka. Dafchu nakti Keisarene ir pahrlaidufi deewšgan nemeerigi. Klepus Winu arī mohzohit, un pa brihscham Tai efoht pagruhtha elposhana.

— Us Nikolajas dselszeta notikufi zaur pahrsklafichanohs masa nelaimē. Nakti us 28. Nowemberi tika is Behterburgas ifsuhliti 2 pretfchu-wilzeeni, kuri apstahjahs pee Tschudowas stanzijas — katris us fawahm fleedehm; trefchais wilzeens, kas arī nahza is Behterburgas, bij uslaifts us pehdejā wilzeena fleedehm, zaur ko tas mudigi nahkdams usfkehja minetam wilzeenam wirfū. Diwi wagoni tika glufchi fadaufiti, un arī weens zilweks dabuja galu. Wifī eerehdni, kas wilzeenam brauza lihds, efoht gulejufchi, kad notika fafifichanahs, itin faldā meegā.

— Keisarifkā lugošanas-weizinafšanas beedriba nupat iffludinajufi fawu gada-pahrskatu; is wina redsams, ka pehrno seemu Kreewijā stahwejufchās darboschanā 36 juhrneeku-ffohlas, kurās tika mahžiti 968 ffohlineeki. Turpretim 1876. g. bijufchi 781 un 1877. g. 901 ffohlineeki. Is fcheem flaitkeem redsams, ka us juhrneeku-ffohlahm leel arweenu leelaku fwaru, un tapehž tahs arī peenemahs plafchumā. Jo wairak attihstotees nawigazijas-ffohlas Baltijā. Muhsu 15 ffohlas teel apmekletas no 450 ffohlineekem; to starpā atrohnahs 93 Kreewi un 357 Latweefchi, Igauni un Wahzeefchi. Ari Latweefchu lugu flaitlis preefch tahtās braufchanas ir stipri wairojees beidšamajā gadu-defmitā. Baltahs juhras ffohlas, lai gan diwi no tahm jau pastahw pahri par 30 gadeem, wehl nekeel peereedsehts tahds labums; eemeelis gan buhs eefch tam meklejamē, ka turenes nawigazijas-ffohlu ffohlotaji ir weenigi kara-lugu ofizeeri, kureem no turgofšanas-fugeem ir lohti wahjas sinibas. Turpretim Kurfemes, Widsemes un Igaunijas juhrneeku-ffohlas nestahw ffohlotaju amatā it neweena kara-fugu ofizeera.

— Us preefch-stahwofcho dabas-pehtitaju fapulzi efoht jau peemeldejufchees 700 zilweku. Tiks noturetas 3 generalfapulzes. Tahs trihs gohda-malhtes, kas tiks wineem dohtas no pilfehtha-wal-des, makfaschoht pee 25 tuhft. rublu.

— Walfs eenemfchanas, falihdšinoht ar isdohfchanahm, rahdijahs preefch 1878. g. lohti wahjas, tā ka jau wajjadseja gaidiht truhkumu no 27¹/₂ milj. rublu; bet gada beigās isnahza pawifam zitadi, — ne peetruhka, bet turpretim atlika wehl 26 milj. rublu. Walfs eenahlfchanas bij lohti wairojufchahs.

— Waldiba nospreedufi preefch Kreewijas 10 generalgubernatoru uftureschanas 1880. gadā isdohit 227 tuhft. 733 rubti.

— Zeen. lahtajeem tika fawā laikā fihohs, ka waldiba nodohmajufi galwas-naudas leetā isdarit jo fwarigu pahrgrohsifšanu: galwas-nauda buhs jamakfā nofkatoht no eenemfchanu leeluma, — lam wairak eenahlfchanu, tam arī buhs wairak jamakfā. Bet tā dsirdams, tad fchis preefchlikums palizis tik us papihra; jo zaur tahdu nodohfchanu eewefchanu stahjotees zelā dafchi jo fwarigi gruhumi, kureus nau eespehjamē fchim brihscham pahrawareht.

— Kreewijas dselszeta pahrwaldneeki nolehmušchi dibinaht apgahdafšanas-mahju preefch tahdeem eerehdneem, kas dselszeta deenestā stahwedami palikufchi flimi, jeb par nespehjneekem. Schi labdarigā eetaife, kas tiks atklahta us muhsu Keisara 25-gadu waldifšanas-fwehtkeem, nesihš to wahrdu „Melkandra II. apgahdatawa“; wina fastahwefoht is trim dalahm: weena ehka buhs preefch Masfawas apgabala, ohtra — preefch Deenwidus-wakara gubernahm, un trefchā — preefch austruma. — Preefch apgahdatawas eetaififšanas un uftureschanas apnehmahs wifas dselszeta beedribas nomakfahit gada-muitu ar 5 rubleem no katras dselszeta werstes.

— Behterburgas lohpmana Pogrebow'a testamentē tika nowehleti 10 tuhft. rublu preefch labdariga mehrka; tagad nu fchi nauda ir ifleetata. Bufe no fchihš summas tika atdohita preefch Drenburgas, Irtufklas zc. nodegufchajeem, un 5 tuhft. rublu ir atwehleti preefch salditeem, kas beidšamajā kara tikufchi neredšigi.

Jelgawa. Swehtdeen, 9. Dezemberi, isrihfoja Latweefchu teateri sem Adolfa Allunan'a wadifšanas. Gewefchanā, ko nolafija Allunan'a lgs, tika isteiktas juhtas par 19. Nowembera breefmu darbu

pret muhsu Keisara dahrgo dšhwibu; prologs beidsabš ar Kreemu tautas gimni un wairaf urah-saulšchanahm. To wafaru tika rahditas 3 lugas: „Zil swer Tawš wihrs?“, „Pehdejais zelsch“ un „Abbrams, Zhsaks un Zehlabs“. To patihkamu eespaidu skatitajšs mohdinaja pehdejais gabals; danzis, ar to beidsabš šchi luga, tika trihs reišas atjaunohts — us publikas wehleschanohs. Pehz teatera hij pee Schirkehöfer'a balle.

Zelgawas pilsehta-sekreteeris Engelmana lgs tika smalki ap-sagts no fawas sehščas. Birndeem, 3. Dezemberi, pulstien 7ds rihtā, wina atstahja mahju; wehlat atrada, ka ta bij panehmufi lihds wifas sudraba- un selta-leetas, un ari dasčas dahrgas drehbes. Pehz sagles un pasudufschahm leetahm teef uszihrtigi meklehts.

Veepajas ohsta tumumā no Wentšpils nahkdams fugis nakti us 24. Nowemberi usskrehja us sehkli; zilweki tika wifis isglabhti. Ruzis palika drihsā laikā witneem par laupijumu. — Turenes ugundsehseji eegahdaja 2 jaunās sprizes; ari kohpmāni ir nolehmušchi, preeksch spihkereem, kas atrohnahs ohsta malā, pirkt twaika-sprizi.

Ši kahda apgabala. Gads jau pee beigahm. Deewšgan dauds ir muhsu draudšē schogad dohmahts, runahts un darihts. Waj wairaf kā pehrn? Kas to lai isswer! Bet abi gadi ir jau deewšgan šwarigi. Pehrn dohmaja un špreeda šaimneeki, ka buhtu labaki un weeglaki mahjas par dšimtu pirkt; schogad tas atkal ispildijahs — kaut gan ne tā, kā tee to wehlejahs. Lai nu buhtu kā buhdams; šaimneeki ir jau pušgadu wezi gruntineeki; wehlu ari wineem un wiau pehznahkameem par gruntineekeem noširoht. Lihdsar gruntineeku buhšchanu pašchi ir nešchehligaki palikuschi pret šawu semi. Kamehr bij lunga seme un pašchu arklis, tamehr tik lohti masā mehrā lauki paplaščinajahs; bet tagad, kamehr pašchu seme un pašchu arklis, lauki leeliski tohp plehsti. Daschi gruntineeki ir jau kufamahs mašhines eegahdajufchi. Žitadas pahrgrohsšchanas muhsu draudšē nau notifufčas. Škohla ta pati, škohlotajs tas patš, lesteris tas patš, pag- wez, tas patš un škrihweris tas patš. —

Wihlā wafara ašgahja tik pat kā nemanoh. Šapateizahs teem, kas apkahrtnē winai par gohdu daschus preeka brihtiaus isrihloja. Tais preeka brihšchōs daschi wehl ar runahm gribeja publiku pamee-loht, bet tē nu pee dascheem notifa tā: „Geffšā bij, bet ahrā ne-nahza“, un pee dascheem atkal: „ahrā bij, bet eekšā neka nebij“. Brihwa runa gan publikai dauds labaki patiks, nekā no papihra lohš-fnes, tahpeles un — kas wehl trakaki — no zepures dibina. Tapehz nebrihnees, zeen. laštajs, ka dascheem „ahrā bij, bet eekšā neka nebij“. Waj nahkofchu gadu ari tik dauds šatumu preeku taps isrih- koti, kā schogad — to redsefim. Warbuht, ka Rihgas dšeedaschanas- šwehtki tohs spēhkus nonems; warbuht ari, ka wehl wairaf tohs sel- mehš, un wehl jo dedšigakas runas dšemdehš. Šr. Auzmanis.

Ši Rihgas. Agračōs gads atradahs dauds personu, kas no- darbojahs ar to, lai waretu jaunektus, šinams, ar pašchu wehlescha- nohs un pret labu ašmaksu, atšwabinaht no kara-deenesta; tahdeem jaunekteem tika ar kaut kahdahm štiprahm šahlehm šamaitati lohžekti, tā ka winus pateesi wajjadseja atšiht par nederigeem preeksch kara-šlau- fibas. Tagad, kur šaldatu dšihwe dauds weeglaka, un pee tam dee- nesta-laišs pulku ihšaks, jau štipri zereja, ka tahda blehdiba ir pil- nigi sudufi. Bet tomehr atrohnahs wehl daschi, kas, gribedami dšiht pehru, eemufina behdās atrohdošchōs jaunektōs dohmas, lai us tahdu wihšī rauga isglabhteēs no kara-deenesta. Tahdu atgadijeenu peere- dseja nuwat schogad Rihgā. 29. Nowemberi tika daschi jaunekti šaukti preeksch gubernas kara-šlaušibas komišijas, kuri bij pee aprinkā-komi- šijas atšihiti par nederigeem; no šcheem bij diwi rekrufchi, Latweešchi, weens azis un ohtris aušis šamaitajufchi zaur pohstofschahm šahlehm, gribedami tahdā wihšē isglabhteēs no deenesta. Pee tahlakas išlau- ščinaschanas dabuja šinaht, ka mineto lohžeklu šamaitaschanu išdari- jis kahds feldšcheris, šuram tee par wina publineem labi ašmaksaju- fchi, un bes tam wehl katris apšohlijufchi 200 rubtu, un datu no tam jau eedewufchi, kahdam dšehreenu pahrdewejam, kas wineem peeska- pejis šcho „šlaweno“ ahrstu. Nepašihštamais dakteris tad ari weenam eebehris azis pulweri, un ohtram eepilinajis aušis kahdus pileenus, zaur to tad ari šchee lohžekti palikuschi šlimi. Wifis dalibneeki, kas peepalihdsejufchi pee šchi isglabšchanas-darba, jau šakerti un šahw ismekleschanā. Šapat ari išdohtā nauda jau efoht atdabuta.

— Ši Daugawas ar bager-mašhini ir išwikts trauks, šurā atrohдахs dauds eekššemes un aššmju naudas-gabalu.

— Uš² nahkameem dšeedaschanas-šwehtkeem ir peeteifu- šchees kahdi 88 kohri ar 2350 dšeedatajeem:

A. No Rihgas pilsehtas peeteifufchees 9 kohri ar 316 dšeedatajeem.

1) Rihgas Latw. beedribas wihru un jauktais kohris, wadonis Adams Ahrgal's	30	df.
2) Mahzitaja Walter'a jauktais kohris, wadonis Jakobs Dsolinsch	30	"
3) Baltijas seminarijas wihru kohris, wadonis Juris Bebris	20	"
4) „Seedona“ wihru un jauktais kohris, wadonis Stein'a Julijs	30	"
5) Rihgas Latw. dšeedaschanas-beedribas wihru un jauk- tais kohris, wad. G. J. Nigly	82	"
6) Mahrtina draudses wihru un jaukt. kohris, wad. J. Reinfeld's	30	"
7) Ewangeliskas beedribas wihru un jaukt. kohris, wad. Mittman's	32	"
8) Rihg. Latw. amatneeku-beedribas jaukt. kohris, wad. Schanzberg's	30	"
9) Rihg. Trihweenibas draudses jaukt. kohris, wad. P. Podneek's	32	"

B. No Bidšemes peeteifufchees 54 kohri ar kahdeem 1300 dšeedatajeem.

10) Šaikawas wihru kohris, wad. A. Keefner's	36	df.
11) Šaikawas „Dšeesmu wirlnes“ jaukt. kohris, wad. J. Dsol's	30	"
12) Zšchiles dšeedataju-beedribas wihru kohris, wad. J. Dišch's	20	"
13) Zšchiles dšeedataju-beedribas jauktais kohris, wad. J. Bauman's	40	"
14) Beetalwas w. un j. k., wad. J. Kalninsch	30	"
15) Madleenes labdar.-beedribas jauktais kohris, wad. J. Romman's	30	"
16) Škrihwereeschu j. k., wad. A. Saulit's	36	"
17) Mengeles dšeed.-beedr. j. k., w. M. Springe	32	"
18) Ahraischu jaukt. kohris, wad. J. Pelek's	16	"
19) Suntaschu wihru kohris, wad. J. Rosit's	16	"
20) Leelwahrdes w. un j. k., wad. J. Neuland's	30	"
21) Salas Zahna draudses j. k., w. J. Wišeman's	20	"
22) Westenes wihru kohris, wad. R. Grihwinsch	20	"
23) Zornikawas wihru kohris, wad. Bebris	20	"
24) Leel-Zumprawas w. k., wad. A. Abolinsch	26	"
25) Mitaures w. k., wad. J. Salzman's	12	"
26) Lasdones dšeed.-beedr. w. k., w. K. Peterson's	16	"
27) Salas-pils jaukt. kohris, wad. Boksche	16	"
28) Kokneses jaukt. kohris	24	"
29) Lehdurgas Merketa-beedribas jaukt. kohris, wad. J. Wihstug	24	"
30) Pulkartes jaukt. kohris, wad. Dalmana Pehters	18	"
31) Škujeenes dšeed.-beedr. j. k., wad. R. Krebs	28	"
32) Žaun-Gulbenes dšeed.-beedribas wihru kohris, wad. J. Breedite	30	"
33) Mištraukles draudš. dš.-b. w. k., w. Banfin's	36	"
34) Mištraukles " " j. k., w. P. Baldau's	36	"
35) Unguru wihru kohris, wad. P. Apfen's	25	"
36) Škultes wihru kohris, wad. M. Gail's	30	"
37) Pehterupes jaukt. kohris, wad. škol. M. Kaktin un mahz. J. Neuland's	17	"
38) Šimbachu Latw. draudses wihru kohris, wad. G. Schmid's	12	"
39) Bewerina-beedribas j. k., wad. J. Kaktin	20	"
40) Mahrgenes w. k., w. G. Lutschebul's	16	"
41) Wez-Peegalgas labd.-beedribas wihru un j. k., wad. J. Kornet	38	"
42) Straupes labd.-beedribas wihru un jaukt. kohris, wad. D. Garllau	41	"
43) Šiguldas j. k., w. J. Meesinsch	16	"
44) Dšehrbenes Žeribas-beedr. w. k., wad. T. Gailit's	14	"
45) Šaifluma w. un jkt. kohris, wad. R. Purinsch	20	"
46) Šaunas wihru kohris, wad. W. Gaike	17	"
47) Šujenes w. k., wad. G. A. Schweg	22	"
48) Šilšenes w. k., wad. R. Šarinsch	8	"
49) Umurgas dš.-beedr. w. un j. k., wad. J. Wikum's	—	"
50) Šamkas dšeed.-beedr. j. k., wad. J. Širo	25	"

51) Mas-Salazes ds.-b. w. un j. k., w. P. Hinzberg's	40	ds.
52) Tises draudses j. k., wad. G. Dsefsekahn.	38	"
53) Balmeeras „Dseef. Notas“ w. k., w. Schwede	24	"
54) Balkas un Lugaschu w. k., w. J. Pawafar's, M. Uhdre	40	"
55) Diklu w. k., wad. J. Muischneek's	30	"
56) Lihgates w. k., wad. P. Behrsinisch	18	"
57) Uhdaschu Lihgas j. k., wad. M. Brihweertis	17	"
58) Trikales labd.-beedr. w. k., wad. D. Berkau	24	"
59) Seejeeres j. k., wad. G. Inselberg's	20	"
60) Zehfu Latw. labd.-beedr. j. k., wad. Seebode.	26	"
61) Turaides w. k., wad. A. T. Rolle	—	"
62) Butschauflas w. k., wad. P. Bakala's	20	"
63) Laudones j. k., wad. K. Rasia	36	"

C) No Kursemes peeteikufchees 21 kohri ar kahdeem 640 dseedatajeem.

64) Brambergas Lihgo b. w. k., wad. J. Waldman's	24	ds.
65) Keel-Swehtes w. k., wad. J. Mellup's	20	"
66) Irlawas w. un j. k., wad. M. Schurewsky	85	"
67) Bahrbeles w. k., wad. R. Reinig	30	"
68) Satahs-muischas dr. w. k., wad. Schubert's	30	"
69) Lipstu dseed.-beedr. w. k., wad. Gd. Burmal's	30	"
70) Platones w. k., wad. J. Meldrinisch	20	"
71) Jelgawas Latw. ds. j. k., wad. H. Jenschewitz	40	"
72) Annas-muischas w. k., wad. K. Ause	20	"
73) Leepajas w. un j. k., wad. K. Ustinsch	18	"
74) Lihwes-Behrses Ds. Kr. w. k., wad. A. Peterfon's	20	"
75) Puhres w. k., wad. F. Neuman's	19	"
76) Tukuma w. un j. k., wad. J. Wihstinisch	48	"
77) Disch-Iwandes j. k., wad. G. Treuman's	22	"
78) Slagunes Saf. j. k., wad. Koschlejas Kahrlis	34	"
79) Dundagas w. un j. k., wad. J. Dreyberg's	40	"
80) Rundales j. k., wad. J. Rosenberg's	40	"
81) Wolgundes j. k., wad. F. Skarre	37	"
82) Bauklas w. un j. k., wad. Kronberg's	—	"
83) Saufas w. k., wad. Dauge	22	"
84) Semgaleeschu dseed.-b. w. k., wad. Lasdinisch	22	"

D) No ahrpus Widsemes un Kursemes pastahwo fcheem kohreem peeteikufchees 4 ar 93 dseed.

85) Krihzburgas w. k., wad. P. Grünfeld's	17	ds.
86) Behterburgas Latw. labd.-beedr. j. k., wad. Jurjanu Andrejs	20	"
87) Dknistes j. k., wad. Glemis	48	"
88) Kehweles j. k., wad. Strahlis	8	"

No Witebskas teel sinohts „Now. Wr.“ kahds beskaunigs krahpfchanas stikis, kuru kahds tumfchu gohda-wihru pulzinsch pastrahdajis pee weena semneeka. Schis bij atbrauzis us Witebsku fufdsitees par Sebeschas aprinka rekrufchu-nemfchanas komisiju, tadeht ka ta nodewusi wina dehlu, kaut gan tas flimigs. Witebska nonahjis tas no-eet usmekleht gubernas komisiju, un fateef pee tam kahdu sweschu kungu, kuru tas waiza, kur komisija atrohdootees. Kungs atbild, ka winsch pats esohht weens no komisijas lohzeekem, un jautà tad, ko semneeks griboht. Schis istahsta fawas behdas. Sweschais kungs atbild, ka leeta warohht eet; bet wezim buhschoht jamalfà komisijai 300 rublu. Semneeks grib malfacht, ja dehlis pateefi teef wafà. Nu kungs rahda us Behterburgas weefnizas namu, un faka semneekam, lai tas ar fawu dehlu un 300 rubleem wakarà tur nonahloht, jo tad tur buhschoht komisijas fehdeschana. Rosazita stunda semneeks ar dehlu klahht, un augfchminetais kungs tohs nowed kahdà istabà, kur ap galdu fehsh komisija. Dakteris leef dehlam nogehrbeetes, isklaufahs un apklaumè to no wifahm pufehm, un tad pehz ihfas apspreefchanas komisija nolem, ka rekrutis nederigs. Tuhlit ari teef norakfita un aissehgeleta peenahlofcha pawehle pee Sebeschas aprinka-komisijas, un eedohta tehnam, kuram bij atkauts, par wifu ismekleschanas laiku klahht buht fehdeschanas istabà. Wezis nu ari preezigi aismalfà komisijai fohlitohs 300 rublus. Semneeks aiseet un — komisijas lohzeeki fahl usdshwoht. Kà jau kahdàs dshires mehds buht, izelahs sribdi, trohlfnis un beigàs eerohdahs polizeja, kas tohs wed us kluso weetu isguletees, jo tee ir winai labi pasihstami blehschi un wasanki. Tè weens no teem, kas spehlejis daktera lohmu, un kas pehz tam pee laupijuma dalifchanas tizis peekrahpts, wifu stiki ar semneeku istahstija polizejai, un nu

gohdajama beedriba teef nodohta ismekleschanà. Nauda pa leelakai dakai atrasta wehl ne-istehreta.

Charkowas generalgubernators islaidis rakstu, kurà nosaka, ka neweens privat-zilweks nedrihst ne fagatawoht, ne usglabht, nedf ari pahrhoht sprahgstofchas weelas. Schi nosazijum pahrkahveji tiks fohditi ar zeetumu no 2 lihds 16 mehnescheem. Tas likums ir isdohts preeksch wifa sem wina pahrwaldes stahwofcha apgabala, kà: preeksch Charkowas, Kurskas, Drelas, Woroneschas, Poltawas un Tschernigowas gubernahm.

Kolonnà, Maslawas gubernà, Struwe's maschinu-fabriki ir fchinis deenàs pagatawoti pee-zsimtà lokomotive un desmit-tuhkstofchais wagons. Tam flaitlim par gohdu tika 2. Dezemberi isrihkoti swehtki, us kureem bij eeluhgti wisi eerehdni un strahdneeki, — kohpà pee 3 tuhst. zilweku.

Odesas kara-teefa isfludinaja spreedumu par noseedsneekem pee Gorinowitsch'a; trihs jo wainigee pasaudè wifas fawas teefbas un tika pakahrti 7. Dezemberi. Ziti tika noteefati pee gruhteem kalnudarbeem Sibirià.

Maslawas Sumas-husaru regimentes naudas-lahde ir uslausta un apfagta no diwjeem pee schis lahdes us wakti stahwofcheem saldateem; lahde bijuschi flaidrà naudà 20 tuhst. 700 rublu.

Kreewija flaitahs lihds 70 semkohpibas beedribu; lai gan schis zifers deewogan leels, tomehr mas labuma teefoht panahkts zaur tahdahn beedribahm — salihdsinoht ar wina flaitli. Kreewu awise „Molwà“ sino, ka nesen flehgta semkohpibas beedriba Wjasmas pilfehhtà; lohzeeki fanahloht ne wis tamdeht, lai waretu puhletees preeksch beedribas, un us schi zeta eewest kahdu wajadfigu pahrgrohsfchanu; ne — par to tee nemas neruhpejotees. Wini nodarbojotees katru reis tik ar kahrschu-spehleschanu; kad labi istrumpajufchees, tad teefoht pafcludinata beedribas fapulze par flehgtu. Gewehrojoht to, domehnu ministerija nodohmajusi no wifahm semkohpibas beedribahm peeprahst pahrfkatu par wina beidsamo gadu darboschannahm.

Bohlija jau fen manija laudis neriktigis 10-rublu gabalus, bet newareja fabrikim useet pehdas. Lagad nu isdewees Kalifchas pilfehhtà fakert pakal-taisitahs naudas meisterus. Pee ismekleschanas nahza gaismà, ka schee kungi stahwejuschi fabeedribà ar Londones pilfehhtu, no kurenes buhs laikam dabujuschi wajadfigo materialu un maschines preeksch fawas eetaises.

No ahrjemehm.

Wahzija. Keisars Wilhelm's swehtdeen, 9. (21.) Dezemberi, wakarà, no teatera isnahkdams pakritis un fatreezis kahjas-fkreemeli tai pascha weeta, kuru winsch scho pawafar kridams bij eewainojis. Bet, gohds Deewam, kriteens bijis deewogan weeglis, tà ka keisars atkal esohht itin spirgts, lai gan wehl ne-usnemohht fawu eerasto pastaigaschanohs swehru-dahrsà. — Grahs Schuwalow's Berlinè buhdams isrunajees wairak reisu, ka Kreewija ar Angliju un Wahziju stahwoht labà draudfiba. — Par fista Bismark'a flimibu pahrleekam grohsahs tahs sinas; tè wehsti, ka Bismark's ir zeeti fahlimis, tè atkal, ka winsch drihs buhs Berlinè us fawas meitas dehlana kristibahm. Bet tomehr lihds schim winsch wehl nau wis atbrauzis Berlinè.

Berlinè tika atkahlta beedriba, fastahwofcha is 15 zilwekeem, kuri nodarbojohs ar pakal-taisitas naudas fagatawofchanu; is schi fabrika nahkuschi Wahzu 5-mahrku un Kreewu 25-rublu gabali; ari pee diweem litografeem, kas tika fanemti, usgabja tahdu masu naudas-fabriki.

Halberstates pilfehhtà pulwera-magasihne tika ussperta gaisà; wifa ehka tika fmaliki isahrdita; kahdu saldatu atrada turpat faplohsitu gabalds.

Italija. Rohmà nupat fastahdijusees beedriba, kas grib eewest tur lihlu-fadedfinaschanu. Beedribai isnahkfoht likumi drihsà laikà, tà ka wina warefchoht eefahkt fawu darboschanohs Janwara mehnesi. Wina stahjusees fabeedribà ar turenes birgermeisteru, lai waretu no wina palihdsibu dabuht preeksch fawa noluhka. No waldibas puses ne-esohht gaidami lihlu-fadedfinaschanas beedribai nelahdi fehlehreshkt zefà. —

Rohmà pabehdfs is kahds pahwesta kahireris; winsch esohht pagrahbees no Behtera grafcheem labu reekuschiau (700 tuhst. lihru) un tad aiflaidees lapàs. Lihdi schim wehl nau sinams, us kuru pufi tas dewees.

Turzija. Sultana waldiba fchinis deenàs noteefajusi weenu preefteri us nahmi, tamdeht ka winsch bihbeli pahrtulkojis Turku walodà. Anglijas weetneeks Layard's turenes waldibai peeprahjis, lai

par to gahdà, ka preefteris triju deemu laikà dabuhn fawu brihwibu; ja nè, — tad winsch atstahschot Konstantinopeli un dohfschotees at-pakaf us Angliju. — Zerams gan, ka Turks usklauffees us Layard'a draudu-wahrdeem.

Wisjaunafahs sinas.

Pestherburgà, 15. Dezbr. „Wald. Wehstneft“ lasamas schabdas sinas no 14. Dezembera: Mufsu Keisarenes iswesefofchanahs eet us preefschu; fles-pus ir masinajees; spehfti un apeteite wairojahs.

Rehwalè, 14. Dezbr. Pastahwofchais seemefa-wehfsch fadausfija Dahau barku „Benedikt Smut'u“ pret ohsta bulwerki; zilweki wifit iglahbti. Kugis, kas bij ar elku lahdehts, pilns ubderna.

Londonè, 14. Dezbr. Is Kalkutas sinu: 11. Dezbr. mahzahs eenaid-neeki wirfu Jagdalaka apjeetinajumeem, bet tika atfisti ar leeleem pametu-meem. — Generalim Gug'am isdewees faweenotees ar generali Roberts'u bes kahdeem leeleem publineem. — Kara-kugis „Suphrats“ aifweda palihga-spehftu, 1200 fawewu, us Indiju.

Liverpulè, 13. Dezbr. Anglijas twailonis „Borussia“ tika fadaufihts; nahwi pee tam atradufhti 169 zilweki.

Muna.

ar [fo] Latw. Draugu beedribas presidents, M. Bielenstein, beedribas fapulzi 4. Dez. Felgawà apfweiginajis.

[Beigums.]

Zits sinatneeks, fohlas-kungs pee Tilles gimnasijas, Dr. M. Fekkel (Boekel), schini gadà rakstu islaidis drukà par teem Latweefcheem, kas starp Leifchu kaphineekeem winpus Klaipehdas mahjo, un par winu walodu. Es patz to rakstu Wahzu Nihgas awisès (Nr. 179.) peeminedams un sinodams esmu mehginajis isdibinajt, ka tai weeta, tai fwefschà malà, Latweefchi wareja nokliht. Ja laiks, par scho janta-jeemu waretum lohpa isrunatees un spreesft.

Tas patz M. Fekkel fgs lihds ar ziteem draugeem scho ruden pehz muhsu Latweefchu draugu beedribas preefschfihmes beedribu zehlis, kas lohptu un isdibinatu Leifchu walodu, rakstus. Leifcheem tahdas beedribas lihds schim nawa bijis. Mums tahds swarigs notikums lohti ja-eewehro, un pee Latweefchu un Leifchu ihsas radneezibas mums peenahftees tai jaunai mahfai, kam teizami krusa-tehwi, rohku ar labu prahtu pasneegt. Nule man no Tilles teef wehstihst, ka ta Leifchu draugu beedriba mani eewehlejusi par gohda-beedri. Man ja-spreesch, ka wina to ir darijusi, gribedama gohdaht wifu muhsu beedribu.

Atkal zits fohlotajis Bruhschòs, J. Arnold fgs, ta leelà Egiptes wezlaiku sinataja Eberfa mahzellis, man preefsch Eberfa lihds, lai es winam nosuhtu tahdas Latweefchu teikas un eerafchas, kas, ka winsch dsudejits, fa-eitoht ar wezu Egipteeschu teikahm un eerafchahm.

Atkal zits, Bezenberger fohlas-kungs, Getingas universitetè, zauru wasaru fabijis pee Leifcheem, Bruhschu un Kreewu rohbeschàs, winu walodu pehtidams, un gribejis ari us Kursemi atnahkt ar Latweefcheem eepasfhtees. Deemschehl tas zelsch isnihzis, ka es to laiku biju Wahzlemè un ne mahjàs.

Blakahm tahdahm Wahzlemes sinatneeku zenschanahm japeemin rihta puse, Maslawà, Kursenneeka Treuland fga puhleschanohs, ka Kreewu tautai un Kreewu sinatneekem Latweefchu wezas dseefmas un teikas sinamas dariht zaur nodrukafchanu Kreewu burtds un kreewistà tulkojumà Maslawas sinatneeku beedribas rakstòs.

Zuhs redseet, z. l., ka tahlumà un fwefchumà ziti kahro ko sinajt par muhsu darba-lauku. Tas lai pamudina muhs, kam dauds weeglaki nahkabs schè klahtumà isdibinajt, kas ir wehrt, ka lai isdibinà; tas lai muhs pamudina, ka mehš ne-efam kuhtri. Ihpaschi zerefim, ka leitiskas literariskas beedribas zelschanahs muhs flubinahs us sinatniklahm zenschanahm; jo ari pee mums, lai gan nau parleeku dauds, tomehr rohnahs gan tahdu, kam gara spehfti iraid. Darba deewegan, kad gribam labi ismekleht Latweefchu fenatni, wehsturi, walodu, etnografiju u. t. j. pr. Lihds schim reti kahds ir fahzis dsilaki mekleht. Atkal tee pusohkalehzeji zelà! Sinams, schihs distakas meklefchanas ari teef stipri kawetas zaur tahm schihs deenas wajjadfbahm, fur jastrahda preefsch tizibas draudschem, preefsch fohlas-behreneem, preefsch lasibas kahrigeem lastajem. Tad schè nemahs gadu no gada augumà aukt rakstu pulks, un muhsu diwi direktori tuhliit mums sinu un pahrspreedumu dohs par schi gada rasmu un par teizamu wihru publineem, ka lai Latweefchu tautai ne til ween pelawas, bet ari graudi tiktu dahwati.

Par muhsu „Latweefchu Awisehm“, kas ari gribetu ne pelawu, bet graudu wehrtè buht, japeemin, ka schis wezakois un pehz lastajaju flaita pahrafais par wifseem Latweefchu laikrafsteem, schogad jaunu appahdataju dabujis. Waltaiku mahzitajis Weide tai weeta cestahjis, kad wezais redaktors, Safranowitsch mahzitajis, jaunu, leelaku weetu usnemdams atlahpabs no ta awischu darba, ko ilgus gadus ruhpiigi lohpiis.

Jauno redaktoru ne til ween ar tulfchahm laimes-wehleschanahm apfweiginajim pee ta gruhtà darba; nekritisceeresim til ween wina puhlinu, ka pahrspreedeji allasch mehds dariht, bet sneegim rohku un palihdschim strahdaht. „Latweefchu Awischu“ gohds ir Latweefchu draugu beedribas gohds, un „Latweefchu Awischu“ negohds ir Latweefchu draugu beedribas negohds. Un jaleek wehra, kas grib pee Latweefchu tantas gara un firds ar kahdu wahrdu greeftees, tas it ne fur newar tilt pee wairaf aushim un firdim, ka zaur „Latweefchu Awisehm“.

Par to wispahriko Latweefchu laikrafstu buhfschanu schodeen nerunafchu, bet wehl aifgrahbts no teem fahfoht peemineeteem breefsmigeem Maslawas notikumeem, es weenu wahrdu. ko muhsu Kungs un Keisars Maslawà us faweem pawalstneekem runajis, nu pat zaur Deewa schelastibu iglahbts no negantu flepkawu rohlahm, to weenu wahrdu gribetu fihmeht ihpaschi us muhsu laikrafsteem. Keisars fazija:

Wedeet fawus behrnus us pateefibas zetu, lai ne-isaufsinajat blehschus, bet derigus zilwekus un labus Kreewu walfts pawalstneekus!

Laikrafsti ari lihdsstrahda pee lauschu isaufsinafchanas un mahzifchanas. Jo ta leelu leelà pa-augufschu lauschu puse behrnu fapraschanà, dasch labs ari wehl behrnu mulkibà rohnahs. Wifit ir wadajami us pateefibas zetu, un prohti ne til ween pee pateefibas atfifschanas, pee prahta gaismas, nele wehl pee pasaules grehku gudribas pehz tschuhfklas kahrinafchanas un preefschfihmes, bet jo wairaf pee pateefibas mihleschanas, pee firds gaismas, pee Deewa mihleschanas, kas ir ta ihstena pateefiba, pee fwehtas baidifschanahs no meleem, no wiltibas, no lekulibas un blehdibas. Wifas Latweefchu laikrafstu lapàs mehš ne-atrohnam tahdu pateefibas mihleschanu un tahdu tantas wadafchanu us firds-pateefibu. Daschà weeta atrohnam partijas garu, kas par lihdslektu taisnibu waj netaisnibu nebedhà; — atrohnam melus, gohda laupifchanas, netaisnas apfuhdschanas — it leelislam. Muhsu Keisars fala:

Wedeet fawus behrnus us pateefibas zetu!

Es to wahrdu preefsch muhsu laikrafsteem tulkoju tà: Wedeet fawu tautu us pateefibas zetu, lai tiziba un walfts-likumu klausiba ne-buhtu tulfchi wahrdi. Ta bija breefsmiga lekuliba pee teem Keisara flepkawahm Maslawà, kas fawu istabu pufschkojuschi ar Pestitaja un ar Keisara bildehm un apasch tahm paschahm bildehm flepkawibas darbus strahdajuschu. Schi tahda firds-nepateefiba, netaisniba, nekaidriba, schi tahda melofchana un melu mihlestiba ir tur muhsu walsti ta nahwes = waina un pohsta fakne. Tad lai mehš, zil tahlu muhsu balfs un muhsu rohka fneeds, peepalihdsam, ka muhsu behrni un muhsu Latweefchu tauta teef waditi us pateefibas atfifschanu un pateefibas mihleschanu.

Pateefiba un taisniba, kas ihpaschi eefsch pasemibas parahdahs, tautu pa-augstina, bet grehks tautu samaità, — grehks, melu prahts, leelfirdiba un gekiba, jo eefsch tahs ari melu prahts parahdahs. Tad wehl weenreis fauzu: Deews lai fargà muhsu Keisaru, un lai Winam palihds tumfibas waru pahrwahreht un ar stipru rohku un netrauzetu firdi aifstahweht Deewa gohdu un wifu Deewa fwehtitu waldibas gohdu!

Bielenstein.

Kà kreetna kalpone paleef par fainneezi.

(Stat. № 50.)

Papreefsch gahja stali apluhfoht lohpus. Kunigunde lohti preezajahs par jauno bullenu, ko fainneeks audsinaja preefsch nahkofchahs isstahdes. Tad apluhfoja pagrabu; bet tè nebij dauds ko redseht. No augtu-lohku augteem tilai bij seemas-ahboki un zeeti bumbeeri. Gahja arweenu tahfak; bet pee katras weetas un leetas bij ko mahniht.

Saimneekam dusmas wareja jau no azihm redseht, un Renate newareja isbrihnitees, ka tahdu daudsumu wehl wareja faukt par masumu. Tomehr jaunà bruhte drihs rohdiija atkal preezigu waigu. Lai gan lastes nebij lohti pilnas, tad tomehr bruhtgans bij flaisks mihrs. Winsch bij leels, spehzigs un mahzihst, ihsti jauks no isfkatas. An wajadseja eet gar Menates kambari, fur stahweja schuhplis ar behrnu. Tè atflaneja no nejauschi behrna brehlfchana. Papreefsch lehni, tad arweenu distaki; — negaidita traufschana!!

Saimneek's farahwahs, bet drihs fanehmees attaisija durwis un luhdja, lai eet eeffchâ.

"Lai paleek," Kunigunde atteiza. "Es esmu deewsgan redsejusi!" To fazijusi wina aisgahja prohjam.

Saimneek's fchodeen pee wakarinahm nemas nerunaja. Mahdijahs, ka prezibas nodohms ne-isdohfees. Pa-ehdis tas panehma ze-puri un aisgahja. Renate palika weena pati mahjâs, jo ari Juris ne-bij nekur redsams. Wina nonehma ahtri galdu un eeflehdja gohdamaltites atleekas flapi. Vikahs, ka gribeja jo ahtri weefus aismirst.

Ge-ecedama fawâ lambari Renate fazija: "Ne, Frijit!"; Kunigunde rebuhs tawa mahte, lai gan winai buhtu wifas fastes pilnas ar feltu. Istabâ behrninsch guleja it klusu, un schuhplim blakam tupeja mahju-funs, it kâ masino fargadams.

Ufarina wehl mirdseja behrna azis. Netahs no schuhpla puhlejâhs masa pelite, gribedama maifes garosinu eewilkt fawâ alâ.

Jau gads bij pagahjis, kamehr jaunâ fainneeze duseja dsestrâ lapâ. Neweens winu nepeemineja; til retu sivehtdeen redseja us to pusi eihoht jaunu seewischli ar masu behrninu us rohlahm. Tomehr ta newareja buht wina mahte, jo rahdijâhs par dauds palemiga. Skaisâ puifena mahtei waijadseja buht dauds lepnaikai.

Uri atraitna mahjâs isskatijâhs pawisam zitadi. Prezibas bij isnihkschâs, jo preekschneeka meita lika tam faziht, ka esohht deewsgan prezineeku; atraitni negriboht. Par tahdu atbildi fadusmojees atraitnis atmata wifas prezibas dohmas un apmelleja labak weefnizu. Pat fawu behrnu tas usluhloja pagreifi. Un kad ari buhtu warejis aismirst zereto bagato puhru, tad tomehr lauschu runas aiskahra lepna wihra gohdu.

Jau atkal tuwojahs fiktâ wafara, un lihds ar to ari darbs un ruhpes. Bet jaunajam fainneekam bij darbs par spirdsinataju, par draugu un beedri; bes darba tas bij kâ pallihdis, kâ weentulis. No darba pahrnahjis fainneek's apsehdahts us benka, durwju preekschâ. Pahri fohsus no wina spehlejahs masais puifschelis, un preezajâhs pa lohpu pulzinu, kas steidsahs mahjâs. Drihs tas behrnam apnika. Netahs seedeja skaisas pukites. Tahs eepreezinaja behrna sirdi; — bet pukitehm blakam guleja weza nagla. Saimneek's skatahs kô gan behrns nems. Behrns panem faruhsejuscho naglu un atstahj smuko pukiti. To redsedams tehws preezajâhs; panem behrnu klehpi un faka: "To war redseht, ka no tewis reis isnahks kreetnis fainneek's."

No behrna greechahs fainneeka azis us kalponi, behrna wahleju. Ta isnahks patlaban no istabas. Wina isnahks faulê schahweht tihras sneegabaltas peena-blohdas. Senakâ deenestneeze tahs dewa islaisiht funim un — nelaike to atkaha. Tapehjs wiasch apnehmahs buht laipnaks pret nabaga kalponi, un ari behrnu wairak patureht pee fewis.

Tomehr wif's palika, kâ bijis. Us lauleem bij darba papilnam un waijadseja stipri peespeestees, lai waretu wifu laikâ padariht. Bet, lai gan bagatiba wairoht wairojahs —

fainneek's tomehr jutahs kâ weentulis. Drihs usnahza atkal prezibas dohmas, bet schoreis nemekleja wairs bruhiti zeemâ.

Kahdu deen fainneek's isjahja, un fazija, ka jahschoht pirkt gohwi. Waj nopirka jeb nê, to newareja sinahht.

"Saimneek's neder nekam," Juris fazija. "Wiasch prasa par dauds darba, un neweens newar deewsgan strahdaht." Renate nefa ne-atbildeja, negribedama kalpu fakaitinaht.

Saimneek's bij wifadâ sinâ tas pats wezais, til pret behrnu tas bij arweenu laipnigs. Masa neeka nagla bij to padarijusi.

Lais bij pastahwigi jauls, un tahds fainneek'am patika. Labiba bij gandrihs jau eewahkta, tilai kahds wesums bij wehl us lauka. Saimneek's brauzja preezigs un pahtagu wehzinadams mahjâs. Masais Frijis tezeja tam preti. Atpakat brauzohht wiasch eedohmajâhs nemt behrnu lihds.

"Es nemschu tewi lihds," tehws fazija; "tu man warefi palihdseht pahrwest beidsamo wesumu. Wiasch eezehla behrnu ratôs, un tad pats eekahpis brauzja us lauku. Us lauka nobrauzis nolika behrnu pee semes, peesauza klahht ustizigo mahju-funi un steidsahs sakraut wesumâ bagatahs plaujas atleekas. Pehjs stundas laika bij wif's gataws.

Peepeschî isdsirda tahlumâ pehrkona ruhkschamu. Saimneek's farahwahs: "Waj laiks jau til ahtri pahrgrohstitees?" wiasch dohmaja, un steidsahs behrnam pakat. Frijim gan netika atstahht jauko weetim. bet waijadseja eet.

Behrnu uszehlis us wesumu fainneek's sehdahts weenam bruhnam mugurâ un brauzja mahjâs.

Bij jabrauz zaur upi, bet tehws, zeta-weetu skaidri sinadams, brauzja drohfschi pahri.

Tê — ak breefmas! Warens wehjsch sakampj wesumu. Ohtris wehja gruhdeens, weefulam lihdsigs, pahrauj stipro lehdi, un daschi kuhlschi eekriht uhdeni.

Kalpone gahja pa tahm starpahm gohwihm pahrest sahles. Us leelzeka ari winai usnahza breefmitais negais, un jau gribeja greestees atpakat. Tê ta atmenejahs, ka audeklis upes leija. To waijadseja nolikt drohfschâ weeta. To padarijusi kalpone gribeja greestees atpakat. Bet nu to ainehma ta pati breefmitâ wehtra. Renate skatijâhs us pahrbrauzamo weetu un — ak breefmas! — Wehjsch norauj lihds ar kuhlscheem ari behrnu. Frijis us kuhlscheem sehdedams brauz kâ ar laiwu pa upi us leiju, un steepj fawas rohzinâs kalponei preti.

Renate dohdahs pee upes, lai waretu masino isglahbt. Bet fainneek's aisteedsahs winai preekschâ. Wiasch faker kuhlschus; nem behrnu us fawahm rohlahm, un tehwa mihlestibas asaras, pirmahs preeka asaras, kriht us behrna waigu.

"Zaur kô tas gan tã ir gadijees, ka mahja tagad bij dauds klusaka," Renate dohmaja kahdas deenas wehlah.

Un ari pateest tagad gahja zitadi. Saimneek's wairs nerahjahs, bet bij lehns un kluse. Frijis tas usluhloja kâ kahdu augstu debesmantu, kas pee kaut kahda zeeta wahrda waretu us weetas isnihkt un pasust; labprahht laiku pakaweja ar behrnu; wina prahhts bij palizis pawisam zitads.

(Turpmat beigums.)

Latweefschu laikraksti 1880. gadâ.

Kâ schogad, tã ari nahkschu gadu ees klaidis 8 laikraksti Latweefschu walodâ:

- 1) "Mahjas weefis", kas tilpat malfahs, lai ari isnahks leelakâ lapâ.
- 2) "Baltijas Wehstnefis", kas tilpat malfahs. — Bee-litums "Schis un tas" 12 reis gadâ.
- 3) "Nihgas Lapa", tãpat, kâ lihds schim.
- 4) "Bals" — malfahs tilpat, bet buhs ohtru til leela.
- 5) "Lautas beedris", tãpat, kâ schogad.
- 6) "Peepajas Pastneeks", malfahs tilpat un dohs faweem zeen. lastitajem nahkschâ gada galâ — kalenderi us 1881. gadu.
- 7) "Latweefschu Awises", ees ar Deewa palihgu tãpat laudis, kâ lihds schim.

Tã tad redsam, ka no schihm 7 awisehm neweena netaps dahrgaka. Jo eewehrojams, ka muhsu jaunâ beedrene "Bals" par to pahchu malfu buhs ohtru til leela.

Bet jo fwarigu un wehrā leekamu pahrgrohsfchanohs ir peedsihwojis —

8) Latweeschu laikraksts „Baltijas Semkohpis“.

1. Wiasch maksfahs wairaf nekā pehrn, tapeh3 ka fchim tautifkam laikrakstam jakaujahs pastahwigi ar ekonomiskahm gruhtibahm. Waj nu par scho leelako naudu buhs wairaf lasams par semkohpibu, ko stipri wehlejamees, jeb par stribdeem, to newar sinah, jo rek-lami bohdes u. t. p. neka par to nefaka.

2. Wehl fwarigafka leeta ir ta, ka par redaktoru wairs nebuhs G. Mather's, bet „Materu Juris“.

49. wehl atrohnahs „Beelikumā pee Baltijas Wehstnescha“ Nr. Tad tahds fludinajums par kahdu awisi:

Baltijas Schwingulis,

tautisks laikraksts preeksh schahwaschanahs, aismigfchanahs un pihpes aiseddsinaschanas,

ijnahf sem Rihgas pirotehnikas*) ismekleschanas-stanzijas kontroles. Maksā wairaf ne kā pehrn.

Zeen. lasitaji preekds un behdās!

Lihds fchim Zuhš wif manu awisi fauzah par to rupjako un netihrafo wifā Latweeschu pasaulē, un — flawa taisnibai! — tahda wina ari bij! Bet tagad Zums sinoju preezigu wehsti, ka es ar leeleem upureem esmu panahzis preeksh winas Rihgas pirotehnikas ismekleschanas-stanzijas pastahwigu kontroli, un ka nu manu pretineeku urbschanai, rihdischanai, fuhdieschanai un denunzeereschanai waijadshehs beigtees. Deemschehl tee nau kaunejuschees isdohmah jaunū stiki, kas negehlibā par wifseem agrakeem pahraf. Tee ir fahkuschi isdoh awisi, kuras nosaukums un redaktora wahrdās manejeem skan lohti lihdsigi. Ta ir beskauniga kauschu krahpschana un negohdiga swescha, ar fuhreem swedreem sapelnita literariska ihpaschuma aisklahrschana, kuras pehz es wainigohs faulfschu deht atbildes pee augstahm teefahm. Zeen lasitaji preekds un behdās! Nelaujatees peewiltees! Ka es esmu tas ihstais, tas redsams no tam, ka man jakaujahs pastahwigi ar ekonomiskahm gruhtibahm un ka mani lihdsistrahdneeki man raksta par walti, un ja tee ari maksu prafa, tad tomehr to nedabuhn.

Zeen. abonenti! Nebihstatees, ka mana awise naudas truhkuma deht gada widū ne-apstahtohs, jo man ir besgaligas eenahfchanas apdrohschinatas. Zuhš sineet, ka es katru, kas laudis peerunā, lai „Baltijas Schwinguli“ nenem, jeb kas wina nehmajus kaut kā mehgina spaidiht, apfuhdieschu deht skahdes atlihdsinaschanas. No tam man radisees ne-issmetamas naudas summas, jo manu pretineeku skaitis pee Latweescheem ween jau ir 1 1/2 miljons.

Zeen. lasitajeem preekds un behdās waru sinoht, ka es esmu eegahdajees no daschahm sweschahm walodahm itin jaunus lamaschanas un fehshinas wahrdus, ar kureem nahlofchais gada-gahjums buhs bagati puschkohs.

Redakzija (Meitaru Jurgis).

Par wifu, ko redakzija runajusi taisnibu, mehš atbildam, bet ko wina melojusi, pee tam mums nau nekahdas datas. Ko redakzija pehrf jeb apstella, tas winai ja-aismaksā ar skaidru naudu, un nekahdus no winas fataisitus parahdus mehš ne-atfihstam, jo mehš jau deewsgan esam istulfschojuschees. Awisi mehš esam sadahrdsinajuschi, tadeht ka semneekem ir bijis labs gads. Lai tee tehmini ari reis ko maksā preeksh tehwijas!

Administracija.

Ja kahds fawu nummuru kahrtigi nedabuhn, tad tas nau muhsu waina, bet drukataja, jo winam tahds slifts eeradums, ka bes naudas negrib drukah.

Ekspedizija.

Wihle Latwese, brahle, tautese! Behrzet jel to Walte Swingule! Kur ta Latwese zilweke lasē to Walte Swingule, tur mane rebe laba. Zigu Moses.

Atbilde Nermela kungam.

Mana protokole rahdāhs riktiga, kaut ari nesa-eet wahrdū sinā kohpā ar Zuhfu protokoli. Nemeena no abahm protokolehm nau parakstita no sapulzes. Kam taisniba, to sinahs tee, kas bija sapulzē. Par daschahm meetahm Zuhfu rakstā nestribdesimees. Ja gribeet atbildi, tad luhdsu, mani apmekleht. J. Schiffer.

*) Pirotehnika esohi tahda fshola, kura behrni mahzāhs spehleht ar — uguni.

Mandas-papihru zena.

Rihgā, 11. Dezembert 1879.

Papihri	prafija	masjaja
Rusimperials gabala.	7,90 rubl.	7,88 rubl.
5 proz. bankbiletu 1. islaid.	93 ^{3/8}	93
5 " " 4.	93 ^{3/4}	93 ^{1/2}
5 " infstrij. 5 atnehm.	93 ^{1/2}	93
5 " prebmiju biketes 1. emif.	231	230
5 " " 2.	226 ^{1/4}	225 ^{1/2}
Behterb. 5. proz. pilf. oblig.	89 ^{7/8}	89 ^{6/8}
Kreewu sem. kred. 5 ^{0/10} kshlu-fshim.	120 ^{7/8}	120 ^{6/8}
Karlowas semst. 6 proz. kshlu-fshim.	—	97 ^{3/4}
Nehwales aud. bankas afz.	40	—
Leel. Kreew. dselz. afz.	261 ^{1/4}	260 ^{3/4}
Rihg.-Din. dselz. afz.	—	150 ^{1/2}
Din.-Wit. dselz. afz.	163 ^{1/2}	—
Warsch.-Leresp. dselz. afz.	130	—
Drelas-Wit. dselz. afz.	—	167
Rib.-Wolog. dselz. afz.	95 ^{3/4}	95 ^{1/4}
Mast.-Wrest. dselz. afz.	102 ^{1/2}	101 ^{1/2}
Baltijas dselz. afz.	—	104 ^{1/2}

(M. B.)

Drupas un druffas.

Masaf, bet labakas dohmas mums buhtu, ja mums nemas ne-buhtu ruhpes.

Sakaltusi maife ir spehzigaka, nekā jauks padohms.

Preekš nedohmā, bet juht.

Wifu redseht — dara gudru, bet pahri skatiht — fwabadu.

Draudsiha „faskaita“;
Skaidiba „atwelf“.
Genaidis „dala“ un
Mihlestiba „wairo“.

Genaidis ir bes wahrdeem un bes meega.

Meers ir Deewa dahwana un ne zilweku nopelns.

Zaunas fahpes dscedē wezahs.

Kas pazeefch isdalidams, tas bauda diwlahrtigi.

Zeriba ir nelaimigo deenishka maife.

Darbs parahda mihlestibas spehku.

Beswainibu laupiht, ir mihlestibu nahweht.

Ne-ir reta leeta, ka dasch fawu gohdu atdohd par gohda-fihmi.

Greisfirdiba ir mihlestibas nahwe.

Wahzifkis un spahnifkis.

Zahnis Lange, biskapa Zehlaba fikateeris Salzā, farunajahs reis ar keisara padohmneeku Roizius, dsimuschu Spahneeti, keisara Ferdinanda I. klahthuschana, par Wahzu un Spahneeschu walodahm. Roizius leezinaja: Wahzu waloda esohi rupja, zeeta, nemihliga, un wiasch dohmajohht, ka Deews, kad Ahdamu un Gewu no paradises isdsina, esohi bruhkejis Wahzu walodu.

Us scho Lange it meerigi atbildeja: To gan nesinoht, bet pateefi tizohht, ka tshuhfla, Gewu peewildama, gan buhschoht runajusi spahnifki.

J. S. L.

Atbilde.

Abham Galtin: Biju Jelgawā, Stamm'a namā N 9. Zuhfu wahrdās ne-attadahs starp loterijas nehmateem. Schihds fazja, ka Zums wajagohht usdohht to nummuru, ko eset nehmušchi. Wai fazja, ka esohi Wahzu awises wifus tohs isstudinajis, kas winnejušchi. — Ta tad ari schis rubulitis buhs ripodamees atfripoees.

Sludinafchana.

Kad pee Strundas pagasta peederigo lau-
lato draugu Geerta un Lihjes Konrad
de Hlu, Krist Konrad'a, pee Strundas pa-
gasta peeraftita Anna Antelewig, tureat ne-
weena meefiga dehta nau, behrna weeta
peenem (adoptere), tad teef wiif tee, tam
pret fchadru behrna peenenfchani lahda
litumiga eeruna buhtu, no Strundas pa-
gasta-teefas ufajinati, to pee minas lihdj
22. Dezemberim f. g. kuzich par weenigo
ifflehghchana-terminu nolikt, peenest, ar to
peelohdinafchani, ka wehlat neweens wair
netiks klauflits, bet tiks muhfhiga klufu-
zeefhana uflitta.

Strunda, 23. Nowemberi 1879. 3
(Nr. 918.) Preefchfeh.: K. Weinbach.
(S. W.) Teef. ftr.: G. Uecker.

No Salahs-muifchas pagasta-teefas teef
wiif tee ufajinati, tam lahdas parahdu-
prafifchana buhtu no pee Salahs-muifchas
pagasta peederigo, Julija mehnefi f. g. no-
mirufcha muhneeta

Jahna Warren

Montiba, lihdj 30. Janwarim 1880.
gada, fas par weenigo ifflehghchana-ter-
minu nolikt, fche melteees. Tapat teef
ari wiif tee, fas tam to parahda, uf-
ajinati, lihdj minetanu terminam fche
peelohtees.

Salahs-muifchas pagasta-teefaj, 28. No-
wemberi 1879.
(Nr. 207.) Preefchfeh.: A. Friedemann.
Teef. ftr.: A. Grün. 3

Sludinafchana.

Bez=Swirlaufas pagasta-teefa ufajina
zaur fcho wifus tohs, hreem lahda taifna
mantofchana teefiba jeb lahpa taifna pa-
rahdu jeb jita lahda prafifchana pee tahs
atfahthah mantibas no fchejenes Witenefu-
mahjas mirufcha waleneeta Dahwus Putna-
ehrgla un wina fcewas Trihnes buhtu, ar
fawahm prafifchana un fchadrahm pee-
rahdfchana likuniga wiif peee fchih
teefas diwefu mehnefchu laifa, tas ir lihdj
31. Janwarim 1880. gada, fura deena par
weenigo ifflehghchana-terminu nolitta, pee-
teefees, jo wehlat neweens wair netiks
klauflits, bet teem muhfhiga klufuzeefchana
tiks uflitta. Tapat ari teef wiif tee, furi
mirufcham Dahwum Putnaehrglim un wina
fcewai Trihnei to parahda palftuchit, ufaj-
inati, fawus parahdus lihdj aughfcham mi-
netal deenat pee fchih teefas aughfacht, ja
negribetu to zeef, to likumi ufleef.

To lai leef wehra! 3
Bigifchu-mahjas, 3. Dezemberi 1879.
(Nr. 158.) Preefchfeh.: J. Lange.
(S. W.) Strihw.: J. Goers.

Mundales pagasta-teefa dara zaur fcho
finamu, ka wina 28. Dezemberi f. g. pee
fchejenes Maiba-frohga 1 lahdi, 1 lectus-
mantel, wiifreefchu un fceweefchu drehbes
un dahchadas fainneefibas leetas wairaf-
fchifchana pret tuhlt aifmakfu pahrohds.

Mundales pagasta-nama, 12. Dez. 1879.
(Nr. 1247.) Preefchfeh.: C. Weismann.
(S. W.) Strihw.: M. W. Blum.

Mundales pagasta-walde ufajina wep-
mahtes (behrnu-fanehmejas), fas tahdu
weetu Mundales pagasta gribetu peenem, ar
fawahm leezibas-fihmehm par nolittu ef-
fanti un lihdjftinigo darboifchanohs 11.
Januari 1880. g. pee fchih pagasta-walbes
peeteiftees.

Mundales pagasta-nama, 13. Dez. 1879.
(Nr. 670.) Bag-wez.: J. Rosmann.
(S. W.) Strihw.: M. W. Blum.

Mundales pagasta-teefa ufajina wifus
fchejenes nelaita ftrihwera, Theodora Vid-
wiga Bulder'a, parahdu bewejus un nehme-
jus, fawus parahbus un prafifchamus lihdj
25. Janwarim 1880. g. pee fchih teefas
peenest un parahdiht, jo pehz fchi termina pa-
rahdu prafitaji wair netiks ufklaufliti, bet teem
tiks muhfhiga klufuzeefchana uflittam parah-
du nehmeji ar diwifchitigu mafku ftrahpeti.

To lai eewehro!
Mundales pagasta-nama, 12. Dezemb. 1879.
(Nr. 1257.) Preefchfeh.: C. Weismann.
(S. W.) Strihw.: M. W. Blum.

Wifnu-muifchas muifchwaldiba dara zaur
fcho finamu, ka pee Wifnu-muifchas Grik-
frohga, pafsa-zela tuwurda, katra laifa

behrfa-malka

un behrfa-fchagari

pahrohdam:
behrfa-malka, 6□, par afi — 10 rub,
behrfa-fchagari, 6□, " — 2
Wirzeem japeeteifchahs pee muifchwal-
dibas. 3

Wifnu-muifcha, 28. Nowemberi 1879.
(Nr. 80.) (S. W.)

Kad pee Strundas pagasta peeraftihts
Juris Kauls, kuzam neweena meefiga behrna
nau, pee Strundas Meefchung pagasta pe-
derigo lau lato draugu Krist un Lihjes Land-
berg dehtu, Juri Landbergu, behrna weeta
peenem (adoptere), tad teef wiif tee, tam
pret fchadru behrna peenenfchani lahda
eeruna buhtu, no Strundas pagasta-teefas
ufajinati, to pee minas lihdj 17. Janwarim
1880. g. kuzich par weenigo ifflehghchana-
terminu nolikt, peenest, ar to peelohdina-
fchani, ka wehlat neweens wair netiks
klauflits, bet tiks muhfhiga klufuzeefchana
uflitta un pehz likuma daribis.

Strunda, 30. Nowemberi 1879.
(Nr. 948.) Preefchfeh.: K. Weinbach.
(S. W.) Strihw.: G. Uecker.

Uf fpehta nahfufcha fpreeduma grunfi ir
Krohna-Wirzawas pagasta-teefa 1876. g.
fchejenes Sprihfu-Murjchu-mahju fain-
neetu, Jami Erdmani, tahdel ka nehafchitigi
fawu mantu ifflehghchanehs, no mahju-wal-
dichana atlikufi, un un laufchu ftrihbus
likuma 508. § grunfi zaur fludinajumu
no 27. Nowemberi 1876. g. par fchehrdoni
atfufu un iffludinajufi; bet tad un Janis
Erdmanis tai laifa fawu fchehrdigo dshwi
atfahjis un labotees, ka ari galwneefchus
peenest, ka pais fchitirigi fawu mahju-
fainneefibu wediths, tad dara fchi pati pa-
gasta-teefa, dibinajotees uf laufchu ftrihbus
likuma 511. §, wifewm, tam wairahfjigs, zaur
fcho finamu, ka preefchminetais fludinajums
teef atfauts, un Janis Erdmanis par
tahdu atficht, fas pais war walohit fawu
mantu un mahjas fcewena weeta un wihje.

To lai leef wehra! 3
Krohna-Wirzawa, 7. Dezemberi 1879.
(Nr. 1129.) Preefchfeh.: D. Sierufch.
(S. W.) Strihw.: G. Wahren.

Pehz tam tad fchejenes pagasta-lohzeelis,
pagasta nabags

German Friedrich Wuth's

zaur nahwi aifgahjis, Jaun-Auzes pagasta-
teefa, norahbidama un Kuzjemes fenneetu
likuma 124. pantina, zaur fcho ufajina:
1) tohs nefinamohs nelaita Wuth'a man-
theekus, lai tee febakais gada un
fchchu nedetu laifa fcheit peeteifchahs un
fawus mantofchana-teefibas peerahda,
jo jebat netiks neweens wair klauflits;

2) wifus un lakan, tam buhtu prafifcha-
nas pee nelaita mantibas, jeb fas
buhtu nelaitim parahda, lai tee fe-
bakais lihdj 13. **Februarim 1880.
gada** fcheit peeteifchahs, — pimatee
ar fawahm prafifchana- teefibahm,
beifamee deht parahdu atlikdfina-
fchanas.

Prafifchana, fas nehts peenestias lihdj
augfcha noteikam terminam, netiks fedat
peenentias, un parahdneefi tiks pehz li-
tuma ftrahpeti.

To lai leef wehra!
Jaun-Auzes pagasta-teefa, 13. Dezem-
beri 1879. 3
(Nr. 47.) Preefchfeh.: K. Neuland.
(S. W.) Bag-wez.-ftr.: Fr. Seidenberg.

Sludinafchana.

Bez=Swirlaufas pagasta-teefa dara zaur
fcho finamu, ka peefdeen, 21. Dezemberi
fch. g. pulften 100s no rihfa, fchejenes
Matfhu=Gaferju-mahjas parahdu deht
fainneeta Krihfhajna Gaika mantibu, ka
firus un dahchadas pee mahju-buhfhchana
berigas leetas, uhrtrup u wairafkohlfchani
pret tuhlt flaidru mafku pahrohds.

Bigifchu-mahjas, 13. Dezemberi 1879.
(Nr. 167.) Preefchfeh.: J. Lange.
(S. W.) Strihw.: J. Goers.

No Jaunjelgawas pilfehtha-walbes teef
finams daribis, la fcholenem, fas greib
ceftahtees

augftakaja pilfehtha fchoblâ,

fapeemeldejahs lihdj 7. Janwarim 1880.
g. pee fchlotaja Uttendorf'a fga, un no
tahs deenas pee infpektora Lang'a fga. —
Stohleneem ir japeeness: Stohlaf-leeziba,
frufamâ un wafu-fihme. Mahziba ceftah-
tees 10. Januari 1880.

Jaunjelgawa, 11. Dbr. 1879.
(Nr. 412.) Pilfehtha-galwa: D. Schulz.
Pilfehtha-fekreteris: Schabert.

Sludinafchana.

No Jaunjelgawas pilfehtha-walbes teef
finams daribis, ka ia no pilfehtha ceftaifta
augftakaja fchobla,
trihsklajiga ar aprinta-fchoblas turfu,
ar 1880. g. ceftahumu tiks atwehria Jaun-
jelgawa.

Jaunjelgawa, 6. Dezemberi 1879.
(Nr. 393.) Pilfehtha-galwa: D. Schulz.
Pilfehtha-fekreteris: Schabert.

Wifnu-muifchas pagasta-walde (Waufas
aprihfi) ufajina zaur fcho wifus tohs, furi
gribetu no fchejenes un no Waufas pilf-
fchuna pagasta jaurjelama

fchoblas-nama buhwi

ufneutees, fcheit uf 11. Januari 1880. g.
nolitto weenigo mafafkohlfchana-terminu
atnahlt un fawus mafafkohlfchana ufbohlt.
Klahதாகা ফাস পৰ মিনেৰো বুহুৱি ৱাৰ লে-
ত্ৰু দেৱৰ চেষ্টাৰিত ফিহৰ ৱাল্বেৰ ফাজেফা.
Wifnu-muifchas teefas-mahfa, 8. Dezem-
beri 1879. 3
(Nr. 517.) Bag-wez.: J. Niekmann.
(S. W.) Raktu-wez.: C. Loepfer.

75 rubl. pateizibas-algas

dabuhm tas, fas flaidras finas dohd par
nakti uf 13. Dezemberi Brahwinu-muifchas
Waf-Grandu-mahjas notihuchjo fahdhibu, ta:
par 1 pafku firgu, 10 gadus wezu, widefa
leekuma, pee freifchahs pafafkohlfchahs, wif-
pus naga, rehte; — wehrtu 80 rubl.;
par 1 behru fchwi, grufjmu, widefa lee-
kuma, 6 gadus wezu, baltu ftrihpu peere;
— wehrtu 100 rubl.;

par 1 bruhneem, fchifan-ufrohateem dehtu
tambores-rateem, laba fchitiba, ween un
diwuhju branzameem; — wehrtu 100
rubl.;

par 1 redem-rateem, kohfa afihm, ween-
juhgu; — wehrtu 15 rubl.;

par 1 Anglu fchirahm, ahdu ftrengehm,
melneem apfalmeem; wehrtu 30 rubl.;

par 1 ahdu grohshu; — wehrtu 2 rubl.;

par 1 ahdu rifheem, ar melnahm pangahm,
1 jaku lohku, 1 Kreewu ceantkeem,
3 tukfheem mafceem, 1 melnas ahdas
fawamu-tambori, ar tufschu puwadma-
las ohderi, 1 melnas ahdas fawamu-ufent,
1 fedulku; — wehrtu 28 rubl.;

par zuhfas gatu if fahuma; — wehrtu
20 rubl.

M. Graude,

Brahwinu-muifchas Waf-Grandu-
mahju fainneets.

25 rubli

pateizibas-algas fohlu tam, fas dohd
fiau par to firgu, fas tita nojagts Kudigâ
no celas 23. Nowemberi; firgs ir melus,
ar garahm fchepem uf lako pufi; tam ir
baltums peere. Salas fleikas, ar ahdu
iffifas; melus fawamu-dehts, ahdu ftreng-
ges, ahdu grohshus, pafsa-fchirahs, ceantke
ar flapehm. Tas firgs ir 9 gadu wezs,
80 mibl. wehrtiba. — Japeerahda pee
Kudigas polfejtas.

Sludinajums.

Man ir gohds zaur fcho finamu daribt, la
fawu bruhfi
efmu inohmahis Eugen Zander'a fun-
gam, un luhdu, fawam pafal-nahjejam
tapat labpatifchani un ufizibu parahdiht,
ka man.

Jelgawa, 2. Dezemberi 1879.
H. Chr. Pultroff's.

Wifnu-muifchas uf augfcha min. finolumu,
man ir gohds zernijamat publikat finamu
daribt, ta es fenata wahfchung H. Chr.
Pultroff'a kunga bruhfi efmu inohma-
jis, un to tagad fem tahs firmas

„E. Zander's. H. Pultroff'a
bruhfi“

tahlat wehifchu, un ta mans leefakais uf-
deuwus un zenfchanahs buhs, zeem. publi-
kat fchaf finâ pa praham ifkafpohr. 3
Jelgawa, 2. Dezemberi 1879.

Eugen Zander's,

War finu

Salbus avgabalam, la efmu Salbus
meefina, Hamfter'a namâ, ceptetim Salbus
teefas-naman.

fedlineeka amata-iftabu
eeriftejis, un apfohlu wifus tai amata krih-
tofchahs daribus par mehrenahm zenahm uf
to labalo wifhi, pee laibnigas addeenfchana-
nas, pafrahdant; ka ari uf pagehreffchani
einu mahjas ftrahdant.

Salbu, Dezemberi 1879. 3
Ar zeenifchani
Theodor Zander's,
fedlineeks.

Wef-Birzawas muifcha, 15 werstes no
Jelgawas, ir pahrohdamâ
fulamâ mafchine,
ar garainu fpehtu dferama — bef lokomobiles-

Wifas fortes labibas

teef peenentias preefch rupjas mafchana
ar twaika-fpehtu manâ fabrik, un par 15
kap. mehra uf wiflabato iftchadatas.
Tuwafas finas dabunamas fabrik, uf pil-
fehtha malkas-platfcha, un pafes-eelâ Nr. 1.

J. J. Gaaje,
Jelgawa. 3

Preefch andelmaueem jeb amatneefceem.

15 werstes no Ceelupes, 5 juthdes no
Jelgawa s, jeb 6 werstes no Ceel-Cefawas, ir

me fch

no kahdam 1 1/2 finta puhweetahm, uf pufi
behrfa, uf pufi ohfcha un ohfola, pahroh-
damâ Keeparas muifcha, Kuanas gubernâ,
Tuwafas finas war dabuhit Jelgawa, upes-
eelâ, Marcus Wulff'a namâ, jeb ari Keepa-
ras-muifcha. 3

Uhrtrupe.

Wolgundes Drabinu-mahjas tiks
frefcho fceamas-fwehtu deemu, 27. Dezem-
beri, wairafkohlfchana pahrohthas dahcha-
das mahju-leetas, ta: rati, kamanas, un
ari weena gohws; tad wehl pilniga
fnehdes-eerifte, kuzi katra deenas-talta
war apluhfoht, un ari ihpafchi pirt. Dra-
binu-mahjas, pee Stohthas leeljele, 14 wer-
stes no Jelgawas. H. Durbe.

Saulites fchenkis,

pretim Latweefchu bafnizai, ir no 1880. g.
uf renti dabujams. Klahதாகা ফাস তুৰ-
পাত পেৰেমেফিটা টেনিফচ'না ফা. —
Turpat war ari dabuhit fchifchu **faufo raugu.**

Saweem pafifhtameem un fawahm fun-
dehm daru zaur fcho finamu, ka mana
ftelmahtera darba-weeta

Nr. 12, fenata ftelmahtera C. Ander-
fo h'n'a darba-weeta.

Stelmahtera-meifteris D. Mufchaf.

Reegelu zepelis

Dehne,

ar pee ta peederofchu dahfju, 17 puhwee-
tahm aramas-femes un plawahm, ir no
Jurgeem 1880. g. inohmojam. Klahதாகা
ফাস ফিনাস দাবুনামাস তুৰপাত পেৰেমেফ-
ৱাল্দিবাস.

Weetas pahrzelfchana.
Zeem. publikat daru zaur fcho finamu,
ka es jawu

manufaktur=pretschu lehgeri

efmu pahrzelfis no katolu-celas Nr. 3 uf
bafnizas-eelu Nr. 4,

blafam Schwemano brandwihna-dohdel.
Par lihdj fchim man dahwato ufizibu
mihfi pateifdamees es lahdu, lai zeem. du-
blila man ari uf wreefchu peebafitu manâ
tagadeja weeta. 2

Ar augfzeenibu
J. J. Stern's, Jelgawa.

Vini, pakulas un willa
teef wehreta, ta ari fwalwas pluh-
tas Jelgawas fcewefchu-zeetumâ.

Beena-nohma

krohna Klu-muifcha un Krohna-Wirzawa
ir fchodama no Jurgeem 1880. g. Klahதாகা
ফাস ফিনাস দাবুনামাস জাৰে মুইফৱাল্দিবু.

Kurfemes beedr. pr. bish-kohpiba

L. nodala

Winehs fawus gada-fwehtas **Wahfudâ**
13. Januari 1880. gada. Gefahthums
pulfken 20s pehz pus. Ce-fchana: be-
droom 50 kap.; wefjeem 1 rub.; fcewee-
fcheem drihwa. 2

Ar zeenifchani
Komiteja.

Weens jauns zilweks
ar labahm fchoblas-mahzibahm war ceftah
par

mahzekli

pee pagasta-teefas-ftrihwera Seidenberg'a
Jaun-Auzê (pr. Alt-Auz).

Politiska un literariska avise

Balso

isnabhs nahkosha gada, ta lioj schim, diweis par nedelu, tresdeenās un festdeenās, ta ka gada laika lastaju dabuhs wairat ta 100 nummurs.

Avise pasneegs lastajiem 1) pabstpredumms par ewehrojameem pasaul-les notikumeem un par mahsu semes un tantus dsibwes labumeem, truhumeem un wajadibahu, 2) waldibas pawehles, 3) sinas par noti- kumeem Nihgas pilseta, 4) sinas no Baltijas un Kreemu walsis wi- deem, 5) sinas no ahrsemehn, 6) sinas par labibas tirgu un naudas zemu, 7) stahstus, dseefmas, anekdotes un pamahzidamus rakstus un 8) studinajumus.

Diweis par nedelu isnabhdama, „Balso“ eespeji jo drihsaki pasneegt sinas par notikumeem eekshsem un ahrsemes.

It ihpashu wehtibu „Balso“ redatzija peeschkies likuma isskaidroscha- nam. Us dand lastaju wehlechanohs „Balso“ pasneegs nahkosha gada dand wairat stahstu, nekā ihgahjusha gada. Wina eestahs jaunā gada jawu gaitu ar garaku stahstu is Kursemes leeklungu laiteem, wahra

Bandomiri.

Schis stahsts eewedihis lastajus tantis laikos, tad Kurseme waldija tahs leelafahs jutas, tad aplahretchahs waltis rahwa Kurseni reist us scho, reist us to pusi, tad Kurseme bija salihdinajama ar no juhraz wilaem mehtatu laiwu, kurat sushmana nawa. Jo Kursemes beidsamais leelstungs is Gebus Kettler'a zilts dsihwoja jahihdees ar muishneezibu ahrpus semes, un muishneeziba bija jahehmui waldichanas grohschus jawas rohtas. Tad nedrohshiba un nelahrtiba waldija Kurseni, ta ka Leishu un Pohu tungi wdrohshinajahs ar taxa-wihreem semē eelaufees, semē ihpohstih un laudis aihwest prohjam. Tantis raibos laikos nu redsam diwus apdahwinatus wihrus is Bandomiru zilts zihnotees, eewest Kurseni kahrtigu waldibu un atweeglinahst jenneeku listeni; wehs redsam winus schini zihnina behdigi bohja eioht.

Lai lastajiem waretu turpakt wairat stahstu pasneegt, „Balso“ redatzija paleelinajusi awises formatu, awises maksu nemas nepa-augstinadama.

Jo nahkosha gada maksahs „Balso“:

ar peeshtichanu par gadu 3 rubl., pusgadu 1 rubl. 75 kap., 3 mehn. 1 rubl.

Apstelleht war awisi „Balso“: Nihga, redatzija (kaku-eela Nr. 9, Kalkstrafe), Jelgawa S. Allman'a un Biener'a, Banka Slinka, Ceepaja Ustina, Kuldiga Westhorn'a grammatu-bohdēs un Talsos pee kohpmana Simsen'a. Kas 10 eksemplaus apstelle, dabuhn 1 brishw-eksemplari.

Adwokats M. Weber's, „Balso“ idewejs un redaktors.

Wisu lehtafais Latweeschu kalenderis preesch 1880. gada.

Trihs reis tik leels ka ziti Latweeschu kalenderi, ar dands bildehm, raibu wahku un diweem peelikumeem, maksā tikai 25 kap.

Pirmais peelikums: Kursemes leeklunga Biron'a bilde.

Dhtrais peelikums: Tschetrbalsiga dseefma ar nohtehm.

Drukahs un dabujams Jelgawa pee C. Sieslaca; tapat ari dabujams wisas grammatu-bohdēs.

Krohna-Wirzawas pagasta-bankas rehkins par 1878. gadu.

Kapas eechmums:

Atlikums us 1. Janwari 1878. g. . . . . 2500 rubl. 98 kap.,

gada laika eekemts . . . . . 9654 „ 16 „

No tam 1878. g. isdohs . . . . . 11447 rubl. 27 kap.,

atlikums us 1. Janwari 1879. g. . . . . 707 „ 87 „

Direktori: J. Aufwan. G. Benjamin. D. Sieria.

Kasiteris: S. Wahren.

Bez-Sauls Paulines-muischa un Mas-Sauls teel ta muischas seme

ihnomata mafakos gabalds. Kolihgichana turpat katra deena.

Mus, butels un pabuteles, is Nageemo atzin-behichu, fahls Wiener Bier, un is J. Dauder'a un bechra bruhichu, fahls Waldschlophen, is ingulihichu un dabujams pee M. Schirfenshofer'a, Jelgawa, postes-eela Nr. 36, postcha nama.

Stohlas-behrni teel katra laika ujemti Jelgawa, katolu-eela Nr. 33, jaunaja ehrebergi, pa labo rohlu, apafschā. Turpat teel ari weena nedela mahzihis mehru nemt un schinites zeikinaht, ka ari prohmes-darbu taishit.

Stohlas-behrni, kas Jelgawas fsho- las apmekle, teel laipni ujemti, un war peeteiktees wales-eela, pee ejara-wahrtsem, zimernana Beuter'a stuhza-nama Nr. 51, weenu trepi augshā; tapat ari meitenes, kas grih schuht eemahzitees, war peeteiktees pee C. Siedemann.

Stohlas-behrni atrohn laipni usnemshanu Jelgawa, leelaja-eela Nr. 31, Dumpp'a nama. J. Kaley's.

Stohlas-behrni dabuhn laipni kohrteli Jelgawa, leelaja-eela Nr. 48, pretim meitem-fshohlat, weenu trepi augshā, pee Rauch khes.

Diwopadmit gadu wezs behls is Snie- res pagasta Induku fainmeetan aishbehshis. Tam sehnam is wahra Janis Eis- mann, dshlemi mati un maja rehtitepee kuh- pas. Teel kuhgs, to sehnu nepeetureht, bet to pret aihshsmashanu pee wina sehwa aihwest.

Stohlas-behrni atrohn labu ujemti- shanu, kohrteli un kosti, ar labu usrau- dshichanu pee fshohlas-darbecem, Jelgawa, leelaja-eela Nr. 25, pretim real-fshohlat, jehra, leela ja ehrebergi, weenu trepi augshā. Tur- pat weenam behrnus, kas weht nau apme- slejuschu fshohlas, un teel mahziti kreewi- sti, mahzisti un franzisti. M. Kolberg.

Breeshch pagamu-mishones tita eemaf- sati: no Walles-muischas dr. 27 rub., no Gezawas 2 rub. 20 kap., no Jelgawas Latw. plf. dr.: preeschch Kohls'u msh. 18 rub. un preeschch Leipzigas mishon. 51 rub. 40 kap.

G. Seefemann, Jelgawas Wahju mahj.

Behterburgas XII. loterijas winnestu-liste.

kuras wihshchana bij 14. Novemberi f. g., ir ihlita preeschch eefstahichanahs pee Wial- scha Edenstein'a, Jelgawa. — Leelats winnestis krita us Nr. 35,625. — Winnesti teel turpat ihmaksati.

Weens prezejees mahrneeks, lauzi- neeks, teel preeschch weenas muischas me- slechts; weeta ir ar arameem laiteem un dahfsem. Jamelbahs Jelgawa, pastes- eela Nr. 10.

Stohlas-behrni war dabuht kohrteli un ari kosti pee wee- nas dahmas, kas bei familijas dsihwo, Jel- gawa, katolu-eela Nr. 46, pretim wahrtsem, ehreberga ohtra gaia, kur ta eebraukshanas- weeta. 2

Behrni, kas grih Jelgawas fshohlas apme kleht, at- rohn laipni usnemshanu un fshohlas-darbu pahrlahstochanu, ka ari jaunus meitenes, kas grih kreetni ihmahzitees fshohbereht un schinites zeikinaht, Katrihnes-eela Nr. 4, no eelas puses ee-eechana, apat. par labo rohlu.

Behrni, kas Jelgawas fshohlas apmekle, war labu kohrteli dabuht Jelgawa, bishka-eela Nr. 16, pee Mlepei khes, 1 trepi augshā. 3 Jelgawa.

Pensioneri. Aredatoru meitenes, kas Jelgawas fsho- las apmekle, teel gohdiga namā kosti nem- tas. Klahatats sinas pee fshohlotaja See- wald'a, Jelgawa, pastes-eela Nr. 26.

Stohlas-behrni teel laipni kohrteli ujemti Swehtes-eela Nr. 20, sehta.

Teateris! Erzogu-muischas pagasta-nama, seemas-swehtku atshweht, 30. Dezemberi 1879. Sahkums lihdt pulstien 6ds waf. Pehz teatera: weefigs wafars.

Teateris tiks spehlehts Kursichu Nezeeneeku-mahju jaunbuhwetaja fahle, 1 1/2 werkes no Wimbas-trohga, ohtra seemas-swehtku deena, 26. Dezemberi f. g. Preeschch teatera prologs un pehz teatera weefigs wafars. Sahkums pulstien 4ds pehz pusdeenas. Irihkotaji.

Vihgo wihru-kohris irihkohs 31. Dezembra wafara Bram- bergu Nihgaimu-mahjas „Jaungada jagadihichanu“ ar weefigu wafaru, dseedashanu, danzoshanu u. i. pr. Sah- kums pulst. 7ds wafara; beigtums 3ds rihā. Tuwatas sinas programā. Weefigs wafars ar danzoshanu un runahu tiks 26. De- zemberi 1879. g. irihkohis Beel-Wirza- was Tschukurum-mahjas. Irihkotaji.

Winas hoteli — Jelgawa — ohtrās seemas-swehtkos, 26. Dezemberi 1879. g. weefigs wafars ar dseedashanu, danzoshanu un jautrin- shanu. Mafsa par peedahichanahs: kugeem 75 kap. un kundsehn 35 kap. — Sahfrees pulstien 8ds wafara. Weigas pulstien 2ds; namu flehgs pulstien 3ds no rihā. — Kungi pee danzoshanas nem balibu tikai balles-drehdēs. Komiteja.

Drukahs pee J. W. Steffenhagen un dehta. (Te klahst peelikums: Basnizas un fshohlas sinas.)

Zaur scho baru sinamu, ka tagad ar manim war dabuht runahst: Nihās — no pulstien 7-10. Pehzpusdeenās — „ „ 4-5. Mans dsihwohtis atrohдахs fshrihwer- eela Nr. 1, pretim Jehra hotelim, Jelgawa, 19. Dezbr. 1879.

Dr. E. Jensen, Jelgawa (zit. ahris Skur- stenu-muischa.) 3

Musikas stundas us wijosi, klarineti un trompeti teel dohtas Jelgawa, Konstantina-eela Nr. 10, no Jelgawas pilseta-kapeles kohjektā C. Dieckfeldt'a.

Wihna-lehgeris no G. A. Schweinfurth'a, Nihgā, (wastahu no 1818. gada), atrohnahs Jelgawa par Nihgas pagraba-zenahm pee C. Söpfer'a.

Kreemu wihni no A. W. Schweinfurth'a kunga Nihgā. Lehgeris pee Otto H. Günther'a mantineekeem (Safā Stolzer'a).

War sinu teem, kas wehletohs namu grun- tes pirkt. Wisi tee, kuri weht tikai schini gada no manis namu gruntes us mana aplohta (pretim Wierckela bohbei, pee tahs eelas, kura us juhremali ihwed) pehr, dabu, tik- lihds ka wini sahst buhweht, wisus buhwes- materialus us parahda, un tiks katra sinā no manis us to laboko pabalstiti. Tahda wihse budš katreem eespejians, namu, ehrebergi jeb zitu kahdu ehlu bei wi- fahm tahlakahm leelahu ihdohshichanahm un mafsham uszelt, tadeht ka es steegelus, battus, dehtus u. z. is manas buhwes- materialu pahredohtawas us tik ihu laiku aishdohdu, lihds kamehu tee, kurt no manim gruntes-platschus pirkusch, jawu buhwi apafsch jaunā dabujusch, kur tad wini is schejenes bantahm war nauhu aishwent un jawu buhwes-parahdu nolihdsinat. Gruntes-platschu zenas us mana aplohta aprehknu jo lehti un aishdohdu ar labeem nolihgumeem us pezeem gadeem; tikai tee, kuri schini gada no manis gruntes pehr, bouda scho labumu, tadeht ka es schini gada wisus gruntes-platschus weh- lohš pahredoht, lai waretu pehz tam apreh- kinaht, jik dand buhwes-materiala man pizejeem jadohd un jafagahda, lai waru wimeem, tihlihds ka buhwes ussahst, waj- ahigo materialu us sinamu laiku aishdoh. Tuwatas sinas manā fantori. 7

C. R. Sakowski's, Ceepaja.

Teel mehlehts no nahkoschem Jurgeem weens fapratigis anglu- un faknu-dahrsneeks un weens usizams fainneezibas-fshrihweris. Jamelbahs personigi jeb zaur rakst, pee lam ari atskates ja-ustrahda, — pee barona Kopp'a, Dehfels, pahr Preeschchles dshelzeta- stanziņa. 3

Pensioneri, meitenes jeb sehni, atrohn laipni usnem- shanu Jelgawa, katolu-eela Nr. 43, aug- shā, pee Troinowsky khes. Stohlas-behrni atrohn laipni usnemshanu Jelgawa, leelaja- eela Nr. 26, puzes-andeles-weeta.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungs, weena kristiba, weena tijiba.

Rahditajs: Schirtees ir gruht! Par skohlas-buhfchanu kurfemē. Wehl kahds wahrds kurfemes laufskohlotaju 2c. Kahds wahrds par attaiņotšchanohs 2c. Par pagastu un pilsehtu skohlahm.

2 Schirtees ir gruht!

Ikkatriš zilweks gan pašs to wahrdu „schirtees“, bet — tas ir wahrds, ka daudsi saka, kas firdis pilda ar skumjahm un ispeesch no azihm asaras, tas ir wahrds, no kura jafaka: kaut tu jel nebuhtu. Kad ustizami draugi weens no ohtra schkirahs, kad mihteem behrneem ja-atwadahs no mihteem wezakeem, jeb wezakeem no behrneem, ak, tad to mehs fauzam par behdu-zelinau, un mums tad ir asaru piluas stundas, jo tas, ko mehs mihlejam, no mums schkirahs. To peedshwo neween daudsi zilweku sewischki, bet tahdus pat schkirfchanahs-zelus dabu staigahst wefelas draudses, kad tahm jafschkirahs no ta, kas tahm ir bijis par mihlu, dahrgu wadoni. Tahdu schkirfchanahs-brihdi ir ari tagad peedshwojufti Jelgawas Latweefchu pilsehta-draudse, jo nupat muhsu lohti mihlohts un no daudseem zeenihts gans un mahzitajs, R. Schulz'a kgs, muhs atstahja, un aifgahja uf sawu jauno weetu, uf Sezawu. Zeen. Schulz'a mahzitajs tika preefsch kahdeem 13¹/₂ gadeem ataižinahts no Krihzburgas draudses schē Jelgawā, fawa nelaika tehwa weeta, par ganu un mahzitaju. Wisu to laiku winsch ne-apnizis un zil til spehdams ir sawu Jelgawas Latweefchu pilsehta-draudsi ganijis ta Kunga sahlainās ganibās. Winsch nešehloja sawus gruhtus darbus un puhlinus pee schihs draudses; winsch rahdija zaur sawu swehtigu darboshchanohs it wiseem to schawro debefs-zetu; tohs pee-augufchohs stiprinaja, tohs jaunohs mahzija staigahst Deewa zelus, tohs kuhtrohs paslubinaja buht tschalleem, flimus un apbehdinatus eepreezinaja, un ka jau ihstis dwehsefu gans, ustiziga un mihliga gara, ar kreetneem Deewa-wahrdeem meeloja sawu draudsi. Winsch bij gans, kas prata swehtus Deewa-wahrdeus zilahst ar leelu isweizibu, un ar teem, tāpat ka ar asu sohbinu, zirft snaudofchu grehzineeku firdis. Winsch gahdaja par fawas draudses labklahfchanu zil til ween wareja un spehja; winsch grunteja sawu draudsi uf Jesu Kristu, kas ir tas ihstais stuhra-akmins, lai ta taptu zeeta un pastahwiga eeffsch Deewa. Winsch rahdija mums to ihsto dshiwibas-zetu, kas aifwed tur, kur nahwes nau, bet kur dshwo tee, kuras Deews ir isredsejis par saweem fandiim, — uf to meera-pilsehtu, uf to debefschligo Jerusalemi. Winsch katru gaismas leetu weizinaja neween sawā draudse, bet ari daudsi ziteem par labu un swehtibu. Tā par peemehru winsch ne-apnizis gahdaja un gahdahs, ka schē kurfemes un Widseemes nabaga kurlmehmeem tas preezas-wahrds teef sludinahst, un ka tee teef ismahziti par derigeem draudses lohzeekteem, tas ir, ka teem teef atraisita ta mehles saite, ka tee war runahst. Winsch nepeekusa un nepeekufihs preefsch schi labdariga mehla dahwanas luhgt, un tahdā wihse ir wina puhlini nefufchi bagatus angfus un nefihs wehl uf preefschu. Pee sawa gruhta gana-amata winsch pee-beedrojahs ari wehl zitahm labdarigahm beedribahm, un sawus speklus nekad netaupidams ir bijis tahm wisahm labš padohma-dewejs un palihgs. Muhsu mihla Annas-basniza tam ari warehs daudsi ko patekstees, jo ari to winsch ir zaur sawu nepeekufstoscho gahdashchanu padarijis daudsi jaukaku. Ari weenu jaunu skohlu winsch eerikteja, kur Latweefchi, kas sawus behrnus nespehja zauru gadu skohlā suhtihst, war tohs par seemu nodoht mineta skohlā.

Preefsch Jelgawas nabadsneem ari winsch sawus speklus netaupija un gahdaja deewagan par wina palihdsibu. Weenu it teizamu leetu winsch nupat preefsch mums isgahdaja, prohti, ka tee, kam sawi mirufchi japawada uf Balofchu-kapeem, war par it lehtu malfu pa dsellzefu lihdi mineteem kapeem aifbraukt un atkal pahbraukt.

Mums Jelgawneekem ir gan ja-apeezina, ka zeen. Schulz'a mahzitajs bij mums weens ustizams un dedsigš gans; mehs pateesi newaram wina puhlinus aifmaksahst ar sawu wahju pateizibu, bet tilai luhdsam, lai tas Kungs, kas pehz sawa ne-aidibinajama Tehwa prahta mums atnehma mihlu ganu, lai Winsch winam to atmahsa wina faule.

Gan buhtu wehlejuschees, lai mihlais gans, kas til daudsi preefsch mums ir frahdajis, arweenu buhtu pee mums palizis; bet kad nu Deews to zitadi nospreedis, tad negribam par to kurneht.

Jau wasaru, kad to sawu padfirdahm, ka zeen. Schulz'a mahzitajs buhschoht muhs atstahst, schi behdu wehstis peepildija dascha draudses lohzeekla firdi. Mehs nebijahm wis wihluschees, jo pateesiba schi sawa ari ispildijahs, un it negaidohst mums peenahza schkirfchanahs-brihdis. 9. Dezember mehs muhsu mihlo mahzitaju beidsamo reis sweizinajahm ka schito draudses ganu. Mineta deena zeen. Schulz'a mahzitajs fajija sawu atwadishchanahs-sprediki. Muhsu mihlais Deewa-nams nekad wehl nebij til pilns bijis ka schoreis, jo bij ari lohti daudsi no sweschahm draudsehm fanahkufchi, no wina atwaditees. Tiklihdi ka zeen, mahzitajs basniza eenahza, jau wisa draudse asaras noslauzija, it labi sinadama, ka schi ir ta pehdiga reisa. Behz nodseedatas dseefmas: „Pastahwi, pastahwi“ — mihlais gans fajija sawus schkirfchanahs Deewa-wahrdeus, kuras bij nehmis no Apustulu darbu grahmatas 20. nodatas, 32. perschas: „Un nu brahti, es juhs nodohnu Deewam un wina schehlastibas wahrdam, kas ir spehzigš juhs ustahst un jums mantibu doht ar wiseem swehtiteem.“ Sawā runā winsch wisu draudsi pamahzija pastahwigeem palikt eeffsch Deewa. Iffajija Deewam un draudsei pateizibu par to mihlestibu, ko ta tam tanis nodshwotōs 13¹/₂ gaddš parahdijufi. Peemineja ari tohs behdu mahlonus, kuras tas Kungs winam bij peefuhtijis. Tad atgahdinaja draudses pehrmindeus, lai esohst jo prohjam mohdrigi sawā amatā, un pateizahs, ka tee tam bijufchi ustizigi palihgi. Skohlotajeem atgahdinaja, lai sehjoht ne-apufufchi to labo sehllu behrniuu firdis. Pateizahs basnizas-kalpeem, dseedatajeem, wezakeem, jau-nekleem; ari behrnus atgahdinaja, lai tschakli mahzahs skohlās, un lai it wisi, leeli un masi, wezi un jauni, — ustizigi paleef ikkatriš sawā amatā un frahdā ta Kunga wihna-kalnā. Umudinaja draudsi, lai ta ari wina tagad, kur tam no scheijenes jafschkirahs, sawās aifluhgshchanās eefsehgtu. Beidsiht tureja firfnigas aifluhgshchanas par sawu draudsi un par mihlu Deewa-namu. Schkirfchanahs-wahrde zeen, runatajam ari pascham firdi fatreeza, un draudse to atweegloja ar sawahm asarahm. Draudse, sawu mihlu dwehseles ganu beidsamo reis redsoht, zita neta nespehja, ka tilai nopuhstees, Deewu luhgt un raudahst. Behz pabeigta spredika nodseedaja basnizas dseedataji fawam mihlam ganam kahdu dseefminu, ko tee tam jau bij par peeminiu pasneegufchi. Mehs ar fahpofchu firdi no ta schkiramees un Deewu peefaukdami tam wehlejahm Deewa palihgu wina jaunā weeta. —

Mehs greeschamees wehl reis pee sawa mihla mahzitaja un no wina atwadidamees sakam:

„Ar Deewu, mihlais mahzitajs,
Juhš debefs-zeta rahditajs!
Tas Kungs Juhš prohjam aizinajs
Un jaunā draudse stahdinajs;
No mums Jums daudsi pakal raud
Un peemina Juhš' mihlib' band.
Schi draudse Juhš ne-aiswirsihs,
Jums newihstamu frohni pihs!“

Newaru aprakstihst, zil lohti mums firds fahpeja schkirfchanahs-brihdi; jo pateesi, zilweka firds nekad nejuht leelaku mihlestibu. Ka tad, kad jafschkirahs no ta, kas mums ir mihlsch un dahrgs. —

Uf daudsi Jelgawas Latweefchu pilsehta-draudses lohzeeku wehle-shchanohs nosuhdam zeen. Schulz'a mahzitaja kungam zaur scho lapinu

„Augstu laimi“

wina jaunā dshiwē Sezawā! Lai Deews dohd winam tur mihlestibu sehjoht ari mihlestibu bagatigi plant. Lai Deews dohd winam tur labklahfchanā firmu muhschu peedshwoht, nu tad — tad Kungs

„Atweeglo tam, kas buhs gruhts,
Lai winsch dufe pee tawas kruhts;
Kad peekufihs, dohd par lohni
Tam to newihstamo frohni!“

Par ffolhlaſ-buſſchana Kurſemē.

(Beigums.)

Zil maſſā ffolhlu uſtureſchana Kurſemē? Uf ſcho deewſgan ſwarigo jautajeenu dabunam it nepilnigu atbildi. Gan ir 18^{76/77}. g. ſinojumōs uſdohtas daſchu arinku ffolhlaſ uſtureſchanaſ maſſaſ, pehž kurahm nemoht ffolhlaſ maſſatu lohpā 90 tuhſt. 470 rubl. Bet uſ ſchihm ſinahm warehſ gan maſ patauteeſ; jo wehlaſi ſinojumi ſchohſ ſkattuſ ne buht nepeemin. Turpreti tohp ſinahſ par ffolhlotaju lohnehm. Zaur zaurim nemoht, eſoht bijuſchaſ 1875. gadā 168 r., un 18^{77/78}. gadā 188 rubl. ffolhlotaja lohne. Wiſdſemē ffolhlotaju lohneſ bijuſchaſ 18^{74/75}. gadā 150 rubl., no kurahm Latweeſchu ffolhlotajeem 170 rubl.; gandrihſ tāpat kā Kurſemē. Pahraſ par 188 r. bij Wentſpileſ (235 rubl.), Taſſu (229 rubl.), Dohbeleſ (202 rubl.) un Bauſkaſ (211 rubl.) aprinkōſ. Maſaſa lohne bij Grohbiaſ (147 rubl.), Miſputeſ (135 rubl.) un Gluſteſ (121 rubl.) aprinkōſ. Salihdſinoht ar 1875. gadu ir ſchini ſinā jau kreetni ſohiti uſ preekſchu ſperti un kaſdeem 117 ffolhlotajeem lohneſ pahrlabotaſ. No 398 ffolhlotajeem, kuru lohneſ ir ſklaidri uſdohtaſ, dabuja:

20 ffolhlotaji	wairak kā 400 rubl.
44 "	no 300 lihſ 400 "
50 "	" 250 " 300 "
79 "	" 150 " 200 "
87 "	" 100 " 150 "
59 "	apaſſch 100 "

ſchee ſkatti ſklaidri iſrahda, kā wairak ffolhlotajeem lohne buhtu pahrlabojama; jo leelakā data nedabuhtu ne 150 rubl., t. i. maſak, nekā daſchōſ apgabaloſ kalpi. Jhā laika, kamehr jaunaiſ ffolhlaſlikumſ ir apſtīrimahtſ, warbuht nau bijiſ eepēhjamſ, to wiſāſ weetāſ iſleetaht, jo daſchāſ weetāſ ir ffolhlotaju lohne daudſ maſaka, nekā ffolhlaſlikumſ to noſaka — kā to maſako. ſchepilſ kirſpehlē, kura atrohdahſ pa leelakai daſai krohna pagatti, nedabuhtu 18^{76/77}. g. no 34 ffolhlotajeem 22 ne 100 rubl.; pat diwāſ weetāſ ſikai 30 rubl. Miſkraulleſ kirſpehlē dabuja 1 ffolhlotajſ knapi 100 rubl. un 3 ſikai pa 36 rubl. Jahtelē, Planežē, Padurē un Wirkuſ-muiſchā (Kuldi-gaſ kirſpehlē) ſtahweja ffolhlotaju lohne ſtarp 40 un 76 rubl. Al-laſchōſ (Wahrmaſ kirſp.) ſikai 33 rubl., Wendſawā (Wentſpileſ kirſp.) 60 rubl., Trefnōſ, Diſch-Dahmā, Preekul-Mitē (Gramſdaſ kirſp.) 40—45 rubl., Kapſehdē un Suſtē 50 rubl., Saraiſkōſ (Grohbiaſ kirſp.) tiſ 27 rubl.! Pehž 18^{77/78}. gada ſinojumeem redſamſ, kā 30 lihſ 40 rubl. leelaſ ffolhlotaju lohneſ wehl ne buht nau pahrlabotaſ.

ſinamſ, kā taſ gan tiſ ir pee pagaidu-ſfolhlahm. Bet ihpaſchi taſ ir ſawadi, kā daſchaſ kirſpehtu komiſijaſ dohma, tahm newaija-gohht pa ffolhlotaja lohni ruhpeteeſ, ja ffolhlotajſ neſuhdſoht. ſinojumſ ſaka, kā daſchi ffolhlotaji eſoht ſpeeſti klusu zeeſt, lai gan labpraht buhtu ſuhdſejuſchi. Bet ja negrib, kā likumſ tiſ ir uſ papihra, tad gan waijaga kirſpehleſ komiſijahm ſpeeſt likumu iſpildiht un ffolhlotaju lohneſ pahrlaboht. *)

Tam lihſdſigi eet ar mahju-mahzibu pahrluhloſchana. Tiklab Wiſdſemē, kā Kurſemē ir mahju-mahziba ffolhlaſ-mahzibaſ eefahlumſ. ſkohlā waretu ari daudſ wairak uſ preekſchu tapt, ja behrni ſkohlā eeſtahjoteeſ mahzetu labi laſiht; tapehž mahju-mahzibaſ pahrluhloſchana buhtu no leela ſwara. ſinojumſ ſaka, kā 83 ffolhlu aprinkōſ mahju-mahzibaſ nemaſ ne-eſoht pahrluhlota.

Beidſoht wehl japeemin ſrlawaſ ffolhlotaju-ſeminarija, kaſ tagad ir paplaſſchinata, tā kā tur war uſnemt 60 jaunekluſ. Ir jau ari eefahltſ buhweht jaunſ dſihwohliſ preekſch ſinibu ffolhlotaja. Turpretim ſarunaſ ar riterſchafteſ pagasteem, kam teeſiba uſ ſrlawaſ ffolhlaſ ehlahm, nau wehl galā nahluſchaſ. No 18^{77/78}. gada neſuhhta wairſ meiteneſ, tomehr wehl ja-uſnem 104 puiſeni. Zereſim, kā ar laiku ſchiſ jautajeenſ tapſ tā iſſchkirteſ, kā ſrlawaſ ſeminarija warehſ jo labaki plaukt!

Wehl kaħdſ wahrđſ Kurſemēſ lauſſfolhlotaju, winu atraitnu un bahrinu palihdſibaſ-laħdeſ leetā.

Ceweħrojoht zeem. Siemert'a ſga rakſtu, kaſ „Latw. Aw. f. g. peelikumā Nr. 33.“ atrohdahſ, gribu augſchā minetā lauſſfolhlotaju, winu atraitnu un bahrinu palihdſibaſ-laħdeſ leetā zeem. ffolhlotajeem wehl kaħdu wahrđu preekſchā zelt.

Kad nu, kā ſinamſ, ffolhlotaji pehž likumeem newar zereht ne uſ kaħdu palihdſibu, nedſ no ta pagatti, kur behrnuſ mahzijuſchi, nedſ

no waldiſchanaſ, tad paſcheem jaruhpejaħſ jo pilnigati par ſawu un ſawejo nahlotni. — Un wiſſ taſ war notikt, kaħ ffolhlotaji paſchi, kureem preekſch tam upuri janeſ, ſaweenojaħſ weenprahtigi dohmaſ un dariſchanaſ.

Newaram leegt, kā Kurſemēſ lauſſfolhlotaju palihdſibaſ-laħde, kā ſtatuteſ laſam, tiſ ween par ffolhlotaju atraitnehm un bahrineem grib gaħdaht, kaħ teem apgahdataju wairſ nau, bet aridſan par paſcheem ffolhlotajeem, kaħ tee wezi un wahji palikuſchi un teem wezuma jeb ſlimibaſ deht no amata ja-atkaħpjahſ. — Kapehž tad nu waijaga ffolhlotajeem ſawuſ ſpehluſ lihſi beidſamam iſdwaſchoht?! Un to iſkatriſ ſinahſ, kā ffolhlotaja amateſ ir weſelibāſ maitatajſ. — Tapehž tad nu wiſāſ tahdaſ gruhtibaſ pahrwareht, ffolhlotajeem paſcheem buhtu jazeſchahſ un jaſteidſahſ ſawu weſelibu pee laika ſew un ſawejeem par labu uſtureht. Un wiſſ taſ waretu notikt, kaħ ffolhlotaji paſchi ne tiſ pehž 60 gadeem, jeb kaħ tee jau wahji un neſpehžigi palikuſchi, bet jau pehž nodſihwoteem 45 dſihwibaſ-gadeem, lihſi kuzam laikam tee (beſ ween teem tagadejeem wezakeem ffolhlotajeem) jau 25 gaduſ buhtu beedribaſ beedri un maſſataji bijuſchi, palihdſibaſ penſiju dabutu, weena alga, waj tee darba ſpehžigi jeb nē, waj tee to amatu wehl koħpj, jeb uſdewuſchi. — Pee tahdaſ beedribaſ iſkweenam taga-jam, kā ari pehznahkamam beedribaſ lohzeħlim waijadſetu to eeſtah-ſchanaſ nauđu, kura grunſtſ-kapitalu dibinatu un wairotu, ar 30 r. weentreiſ eemakſaht, un taħſ gada-maſſaſ ne ar 3, bet ar 10 rubl. lihſi 45. dſihwibaſ-gadam iſgaduſ maſſaht, — ko ffolhlotaji daudſ miħtati darihſ, kaħ ſinahſ, kā tee augli winam wezumā, un it ihpaſchi pehž nolittā laika, no 45. dſihwibaſ-gada, ko jaunibā uſupurejiſ, naħtſ paſcheem un familijai par labu un atweegloſchana. — Beſ augſchā minetaħſ weentreiſigahſ maſſaſ wehl taħſ gada-maſſaſ no pirmajeem 5 gadeem waretu pee grunſtſ-kapitala peelikt, kura laika ſinamſ neweeneſ penſiju jeb palihdſibu newar dabuht.

Kaħ ffolhlotaji uſ ſchahdu wiħſi kaſu dibinatu, tad par wināſ plauſſchana un ſwehtibu nebuhtu ko ſchaubiteeſ, jo grunſtſ-kapitalſ zaur to weentreiſigo maſku, ko ari tee pehznahkamee beedri ar 30 rubl. eemakſatu, un zaur konzertu eenahkſchanaħm, ko warbuht iſgaduſ katra draudſē waretu iſriħkoht u. t. p., pawairohtſ, ar laiku deewſgan leelſ palikuſti, tā kā pehž 5 gadeem grunſtſ-kapitala prozenteſ koħpā ar gada-maſſahm, ko katriſ beedriſ ar 10 rubl. maſſatu, preekſch palihdſibaſ-iſdalidſchanaſ ffolhlotajeem, winu atraitnehm un bahrineem jau waretu tapt iſdalitaſ.

ſchahda eerikte dohtu beedreem pilnigu droħſchibu. Kaħ beedriſ mirſt, wina penſijaſ teeſa nahk atraitnei, jeb kaħ ſchi wairſ nedſihwotu, wina behrneem, ko tee ſawā ſtarpā iſdala; (ſinamſ, kamehr atraitne dſihwo atraitneſ kaħrtā, un behrni wehl nau pee-auguſchi). Ja beedriſ patſ wehl ilgi dſihwotu, tad taſ patſ pehž teem jau eepreekſch mineteem gadeem ſawu penſiju ſanem, weena alga, waj taſ wehl amata ſtahw jeb nē, waj wahjſch jeb darba-ſpehžigſ, waj appre-zejeeſ jeb nē.

ſkohlotajuſ amata atſtaħſchanaſ deht, kaħ tee ſawāſ nodoh-ſchanaſ maſſā, newaijadſetu ne uſ kaħdu wiħſi no beedribaſ iſſleħgt, jo taſ jau laħdei weena alga, waj maſſatajſ wehl amata jeb nē; bet aiſgaħjeiſ turklaht wehl beedru ſkaitu pawairo zaur tam, kā aiſgaħjeiſ beedriſ ir un paleek un jaunam beedrim atſtaħtā weetā ruhmi dohd. Zaur tam aiſgaħjuſchi beedri nekriſtu ſlaħdē, kaħ tee warbuht ſawu weſelibu taupidami jeb zita eemeſla deht pehž kaħda laika puhlina kaħdu zitu weeglaķu dariſchanaſ peenemdami palikuſti beedribaſ lohzeħli. Ja ſtatuteſ gribetu beedribaſ lohzeħluſ beſ kaħda eemeſla pee amata palikuſchanaſ ſpeeſt, tad peebeedroſchanaħſ iſrahditoħſ nedroħſcha, un daſch no ffolhlotajeem, kā jau tagad dſirdamſ, no tam atrautoħſ, neſinadamſ, waj taſ wiſu ſawu muħſchu warehſ tai amata nodſihwoht. — Kaħ pehž augſchā minetaħſ wiħſeſ kaſu dibinatu, tad teem tagadejeem wezeem ffolhlotajeem tiſ taħſ prozenteſ, t. i. 1^{1/2} rubl. par iſkattru gadu, waretu liķt paķal-maſſaht, kā tee to weentreiſigo maſku no ſawa 21. dſihwibaſ-gada lihſi ſchim paſchi preekſch ſew bruhkejuſchi, kaſ pee teem jauneem, kuri to weentreiſigo maſku jau ſawā 21. dſihwibaſ-gada eemakſahſ, nenotikſ. — Zaur to tad ta paķal-maſſa deewſgan leela buħſ. — To noķaweto gada-maſku ne buht newar no teem wezeem ffolhlotajeem pageħreht, jo ta nekriſtu pee dibinajama grunſtſ-kapitala, bet buhtu lihſi ſchim iſmaķſata teem lihſiſſchimigeem ffolhlotajeem, winu atraitnehm u. t. j. pr., kureem taſ buhtu nahzeeſ, kaħ kaſa toreiſ buhtu dibinata, kaħ tee tagadejee wezee ffolhlotaji 21 gaduſ wezi bijuſchi. — Bet kaħ nu no wezo ffolhlotaju 21. dſihwibaſ-gadam lihſi ſchim neķahdaſ iſdohſchanaſ nau bijuſchaſ, tad ſaproħtamſ, kā no winuem par ſcho laiku taħſ gada-maſſaſ paķal-maſſaht newar pageħreht, kaſ pee tagadejā grunſtſ-kapitala dibinaſchanaſ

*) Taſ jau ir notiziſ zaur Kurſemēſ lauſſfolhlu wierekomijiū, kaſ wehlahſ, lai kirſpehtu komiſijaſ gaħdā par likumigo lohni ari tad, kaħ ffolhlotaji par to neſuhdſetu.

ne buht nepeeder. — Kad nu tee jaanee ffohlotaji us preefchu tahs gada-makfas no fawa 21. dshiwibas-gada makfahs, ko tee wezee nau darijuschi, tad pirmajeem zaur to nekahda netaisniba nenoteek, jo tee jau ari warbuht 2 waj 3 reis leelaku pensiju fanems, nekã tee tagadejee wezee to dabuhs. — Schini beedribã pee lahdes dibinaschanas ari waretu tahdus ffohlotajus par beedreem usnemt, luri jau drihs 45 jeb wairaf gadus wezi, kad til tee to weenreisigo maksu ar 30 rubl. lihds ar winas prozenteem no 21. lihds 45. dshiwibas-gadam, jeb zil tahs lihds schim pehz winu wezuma istaisitohs, kad tee wehl nebuhtu ihsti pilnus 45 gadus wezi, un tahs gada-makfas par 5 pirmeem gadeem makfa. Scheem sinams isnahktu ta pensijas fanemshana weh-laki, nekã teem jaunajeem, lurreem tee 5 grunts-kapitala krahshanas-gadi preefch winu 45. dshiwibas-gada kristu nodshwoht.

Us scho nu lai dauds mas schihs kafas dibinaschanu apluhkojam. Kad par pr. fakam, ka beedru skaitis pee lahdes dibinaschanas lihds 400 sneegtu, no lurreem ikweens to weenreisigo maksu ar 30 rubl. eemakfatu, tad tas istaisitu kophã 12 tuhst. rubl., pee tam nahktu klahht tahs palak-makfajamahs prozentes, kas istaisitu us ifkatru beedri zaur-zaurim rehkinahst 20 rubl., pawisam 8 tuhst. rubl., tas buhtu ar pirmo summu kophã 20 tuhst. rubl. Prozentes par scho kapitalu par pirmeem 5 gadeem pee-augtu ar 5 tuhst. rubl. Gada-makfas par pirmeem 5 gadeem, ko ifkatris beedris ar 10 rubl. par gadu makfatu, lihds ar winu prozenteem lihds peektam gadam fã sneegtu to summu ar 21 tuhst. rubl., un beidsoht konzertu eenahshanas u. t. pr. par scheem gadeem 5 tuhst. rubl., — ta tad wis grunts-kapitalis kophã pehz pirmeem 5 gadeem buhtu 51 tuhst. rubl. leels, lura prozentes ar 2,550 rubl. ilgadus lihds ar tahm gada-makfahm, ko us preefchu beedri, luri apakfch 45 gadeem wezi buhs, ilgadus ar 10 rubl. makfahs, kophã beedreem, kas wezaki par scheem gadeem, jeb kad schee miruschu buhtu, winu familijahm par palihdsibu waretu tapt pã sneegtas.

Lai nu ari pensijas dala eesahkoht lohti masa buhtu, tad tomehr dehl tam, ka pee eestahshanas beedribã neweens netaptu apgruhtinahts, un ka zaur grunts-kapitala ohtru pee-augshanu pensija drihs leelaka un tamdehl pehz gadeem deewãgan leela rastohs, schahda beedriba un kafas eerikte buhtu wehlejama! —

Labi buhtu, ka zeen. Siwert'a lga usãizinaschana, lai zaur laikrafsteem fawas wehleschanahs un dohmas schini leetã sinamas dara, no daudseem tiktu isdarita, un zeen. ffohlotaji gahdatu, ka winu wehleschanahs pee ffohlotaju palihdsibas-lahdes dibinaschanas nahkamã ffohlotaju konferenzẽ taptu preefchã liktas preefch apspreefchanas.)

G. Felsen,
ffohlotajis un ehrgelnecks Balbonẽ.

Kahds wahrds par attaisnoschanohs zeen. „Kuldigas ffohlotaju konferenzi un par atbildi us zeen. Wagner'a kunga rakstu.“

Us manu rakstu: „Kahds wahrds par Kurfemes ew. ffohlotaju atraitnu un bahrinu kafas zelschanu“, kas atrohdaht „Latw. Aw.“ 37. nummura „peelikumã“, ir no divi zeenijamam pusehm issazitas daschas pret-dohmas, kas schim rakstam dohd tahdu faturas isprashanu, ka man schẽ waijaga issazihht „kahdu wahrdu“ pa dalai „par attaisnoschanohs“, pa dalai „par atbildi“. Eesahfchu ar wirsrakstã pirmã apshmeto rakstu.

I. Kahds wahrds par attaisnoschanohs zeen.

„Kuldigas ffohlotaju konferenzi“. Ja es sawã minetã rakstã buhtu dibinajees us tahdeem wahrdeem, kas — ka zeen. Wagner'a kungs raksta — ta skan: „Kuldigas ffohl. konferenzẽ esohht fazihst, ka jaundibinajama kafa par labu nahkt wiswairaf nahkamai pa-audsei“ — tad zeen. Eschen'a kungam gan buhtu taisniba, ka es „jau ta wahrda dehl „wiswairaf“ newaru us Kuldigas ffohl. konferenzi atsauktees.“ Bet schẽ man par attaisnoschanohs jafaka, ka us tahdeem wahrdeem ne-efmu wis dibinajees. Es gan nehmu preefch sawã rakstã kahdu wahrdu is Kuldigas ffohl. konferenzes protokoles, bet tas ta skan: „Pilnigee augli no schihs kafas sinams atlez nahkamai jaunai pa-audsei.“ Luhko „Lat. Aw.“ 37. nummura „peelikumã“. Tadehl til pehz schi teikuma sawã rakstã fastahdiju to teikumum: „Us Kuldigas ffohl. konferenzi wehl issazija, ka jaundibinajama kafa war par labu nahkt wairaf (un ne „wiswairaf“) nahkamai pa-audsei.“ Jo kad nahkamã pa-audse baudihs „pilnigohs

auglus“ no schihs kafas, tad ari winai kafa „wairaf“ par labu nahkt, nekã tagadejai pa-audsei, kas „pilnigohs auglus“ nedabuhn. Ta tad jau ta peelikta preefchsilbe „wis“ pee wahrdina „wairaf“ (= „wis“ wairaf) radija manam teikumam wehl zitas dohmas klahht. Bet kad wehl zeen. Wagner'a kungs schim teikumam preeflehja scho peelikumu ar saweem pascha wahrdeem, ka: „... tad atkal winam (t. i. man) un Kuldigas ffohlotajeem gan nau pilniga taisniba...“, tad mans minehts teikumus dabuja pawisam zitu dohmu isflatu. No schi teikuma peelikuma gan war dohmaht, ka wisa Kuldigas ffohl. konferenze esohht ta spreedust, ka tahs no schihs konferenzes protokoles isnemtahs dohmas minetã teikumã rahda. Bet manã rakstã nau wis no prohtams no tahda wisa Kuldigas ffohl. konferenzes spreeduma jeb „issazijuma“. Es rakstiju ta: „... us Kuldigas ffohl. konferenzi wehl issazija“...; kas un zil no schihs konferenzes lihdslohzeekem to „issazija“, tas manã teikumã, ka tas redsams, nau minehts un ari nau no prohtams. Jo es, schini konferenzẽ pats nebiji, til no winas protokoles wareju peewest **kahda** runataja wahrdu, bet ne wis to, waj wisa konferenze pee tahdeem wahrdeem peekrita jeb nẽ, tapehz ka minetã protokole nekahdi spreedumi un debates nebija usshmeti. Tadehl, wisu kophã fanemoht, es schẽ klaiji issaku, ka wisa Kuldigas ffohl. konferenze nau pee mana rakstã fastahdischanas nemas dohmata par „issazitaju“ no schi teikuma: „jaundibinajama kafa war par labu nahkt wairaf nahkamai pa-audsei“; tapat schis wahrdisch „wiswairaf“, — zaur sawu preefchsilbi („wis“) ne buht nepeeder pee minetã teikuma, neds ari logiski fa-eetahs ar kahda runataja wahrdeem, luri schini konferenzẽ par jaundibinajamo kasu tika „issaziti un manã rakstã usnemti“. Wehl par isskaidroschanu derehs ari tas, ka manã minetã rakstã tahs peewestahs dohmas tiklab no „Leepajas ffohl. konferenzes“, ka ari no „Kuldigas ffohl. konferenzes“ nau wis nemtas par pamatu, us ko es sawã rakstã „dibinajohs“, — ne, winas ir usshmetas par „peemehra“=dohmahm. To apleezina jau schee wahrdini, ka: „Schẽ wehl japeemin, ka schihs dohmas nahza preefchã wiswairaf us Leepajas ffohl. konferenzi, un us Kuldigas ffohl. konferenzi wehl issazijahm...“; bet to wiswairaf apleezina, ka tahs dohmas par jaundibinajamã kafas auglu panahkumeem esmu sawã rakstã — ka tas skaidri noredsams — preefch tahm is minetahm konferenzehm nemtahm dohmahm fazilajis, atkihstijis un tad wehl pehz tahm paschahm dohmahm is schihm diwahm konferenzehm apleezinajis ar wairakeem wahrdeem un peerahdijumeem, us ko wisa sawã rakstã liku leelu swaru, ta ka es bes schihm, is minetahm konferenzehm nemtahm dohmahm buhtu **tapat** rakstijis un peerahdijis par kafas auglu panahkumeem preefch tagadejahs un nahkamahs pa-audses. Tadehl tanõ ohtrã teikumã — „... un tas tatschu nahktu par labu — wiswairaf nahkamai pa-audsei“ ir ihsteni mans pascha spreedums, lai gan schis teikumus dauds mas fa-eetahs ar pirmo, par peemehru peewesto teikumum, kas no minetahs protokoles til pehz logikas isnemts. Tas wahrds — „wiswairaf“ — tanõ ohtrã, t. i. maneja teikumã — shmejotees us kafas auglu panahkumeem waj preefch tagadejahs, — jeb preefch nahkamahs pa-audses — nau wista norohbeschohts, ka schee wahrdini — „tikai ween-weenigi“ — tadehl wiasch ari labi fa-eetahs ar tahm sinamahm dohmahm, kas is minetahs protokoles isnemtas. Un waj schim mana pascha teikumam lihds ar wiseem mancem ziteem minetã rakstã uswesteem peerahdijumeem ir pateesiba jeb nẽ, tas peeder pawisam pee zita jautajeena, bet ne pee wisu Kuldigas ffohlotaju spreeduma. Ar scho peetiks mana „attaisnoschanahs“. — Wehl no manas puses ir dohdama.

II. Atbilde us zeen. Wagner'a kunga rakstu, kas atrohdaht „Latw. Aw.“ 43. num. „peelikumã“. Sawã augschã minetã rakstã es grunts-swaru biju lizis wiswairaf us to peerahdijumu, ka pehz statutu peeprashijumeem „dshiwojuschee ffohlotajeem buhtu janefs leelakas nodohshanas nastas ar masakeem auglu panahkumeem (kafai no eesahkuma wehl ne-usplauksoht) un jaunajeem ffohlotajeem eekristohs masakas nodohshanas nastas ar leelakeem auglu panahkumeem (kafai jo wairaf usplauksoht). Kad es tur ta sawas dohmas par pamasinajamo pehzmaksu biju isskaidrojis, tad dewu „peemehru“, kahda wihsẽ pehz wezuma gadeem to pehzmaksu waretu pehz teesibas pamasinahht. Scho „peemehru“ pats par tahdu nosauzu, apsinadamees, ka manã warã neshahw, ar saweem issaziteem padohmeem pahrgrohshht statutu paragrafus, pee luru pahrgrohshshanas daudseem daliba buhtu janem ar padohmeem. Tadehl es ari tur negribeju skaidri no-teikt, ka to pamasinato pehzmaksu, ka parahdu, buhs deldeht. Sawas dohmas schini leetã til wareju aprohbeschoht ar scho teikumum: „Luhkojotees us ne-islidshinatu parahdu, kahdam beedrim nomirsoht, ir schẽ japeemin, ka ari augschã aprehinatupalak-makfu, ka parahdu war tapat del-

*) Tahda kafa, ka Felsen'a lga wehlahs, stahwetu us pawisam zitadeem pamateem, nekã ta ffohlotaju palihdsibas-lahde, luras statutes ir eesneegtas preefch apshmetina-shanas. Bet labi, ka ari tahdas dohmas tohp issazitas. War manihht, zit muhsu ffohlotajeem palihdsibas-lahdes ir waijadsigas. — Waj 45 gadus wezi ffohlotaji nebuhtu lohti jauni preefch pensijas fanemshanas? Waj muhsu zeen. ffohlotaji, no lurreem laba dala wehl nepelina kalpa lohnes, eespehs 5 gadu laika jatracht 51 tuhst. rublu preefch grunts-kapitala?!
Ned.

deht kà statutu § 7. nofaka, prohti — nowelkoht no pensijas, ko kafa malkas. — Ta tad jau pee schim norohbeschotahm dohmahm ir skaidri noredsams, ka ne-efmu wis pagehrejis — kà tas zeen. Wagner'a kunga raksta faprotams — isdariht to pakal-malku tahdas summas no „30 waj 45 waj 52 un wairak rubl.“ Kà to nepamafinato, ta ari to pamafinato pakal-malku war pehz 2. un 3. wihses atlihdfinahnt un to ne-atlihdfinato datu deldeht wehl ar „nowilkschanu no pensijas“. Bet sche es nahlu atkal us to jautajeenu, ko sawa raksta tureju par lohti swarigu, un par luru zeen. Wagner'a kunga raksta nebija minehts neweens wahrds, prohti, waj tas noteekahs pehz taifnibas, ka dsihwojufcheem skohlotajeem pakal-malka neteel pamafinata? Ari pamafinato pakal-malku waretu tatschu, kà parahdu, leegaki deldeht un tagad kahdam beedrim nomirtoht buhtu ta „nowilkschana no pensijas“ druzin mafaka. Tahs ir tahs dohmas, ko no mana augfcha mineta raksta wareja uskert, un ko sche ari issaku schim minetam rakstam par aistahwefchanu. Bet pirms schis rindinas beidsu, gribu wehl ko peemineht. — Lai dohma schà jeb kà, bet kas teefa, tas ir teefa. Zeen. Wagner'a kunga wahrdi, ko winsch ari dsihwojufcheem skohlotajeem par peedalifchanohs pee kafas pehz 2. un 3. wihses pee firds leel, ir ari pateesi pee firds nemami. Kad es sawa pirmaja raksta us pehzmaksas jautajeenu liku ar dauds peerahdijumeem leelu swaru, tad tas wairak sihmejahs us tahm pehzmaksas leelahm summahm, kas — ja kahdi beedri wehlahs un dauds mas waretu — buhtu pehz pirmahs wihses tuhlt ja-ismalka, kafas beedribà eestahjotees. Bet pehz 2. un wiswairak pehz 3. wihses nau — kà zeen. Wagner'a kungs faka: „neweenam skohlotajam ne-eespehjam pee palihdribas-lahdes peedalitees.“ Lai tik apdohma, ka ir 60 gadus wezs skohlotajs war ar 11 rubl. 70 kop. tapt kafai par lihdsbeedri un kafas auglu lihdsbouditaju. Ta ir leela leeta. Un tas buhtu lohti noschelojams, ka daschi sawu „usaizinaschanu dsihwibas wakarà, ir pat 11. stunda, negribetu eewehroht“. Wehl par lohti eewehrojumu leetu ir ari tas usluhrojams, ka pehz statutu paschu nosazijuma kafas beedri war daschas statutu punktis — kur un kà wajadfigs — pahretaisht. Ta tad wifas aibildinaschanahs kriht noht. Weenas ohtras masas leetinas deht, kas kahdam nebuhtu pa prahtam, nau ja-attumj wifas tas labums, kas mineto majumiau uswer pahri pahrim, ar auglu angteem. Ar wahrdu fakohht, tahs statutes par Kursemes skohloraju atraitnu un bahrinu kafu ir us tahdu pamatu nokahrtotas, ka schi kafa war drihs usplaukt un raschenus auglus nest. — F. Siwert's.

Bar pagastu- un pilsehtu skohlahm.

„Latw. Uwischu“ peelikumà Nr. 45. dohd „g“ lgs war schahm abahm skohlahm isskaidroschanu, kura apaksch tagadejahs, daschas pufes wehl ne-eeapashtahs un ne-eeastahs skohlas-buhfchanas lohti weeta un laikà buhtu, un „g“ kungam tik waretu pateiktees, ka leetas nesapraschana tohp isgafinata, ja tik ween augfchi mineta raksta daschi teikumì un ari pati leeta dauds weetas nefazeltu nesklaidru fapraschana un leetas fagrobstifchanu. — Nestnu, waj ziteem amata-beedreem ar mineto rakstu tapat gahjis, bet pee manis tas pateesi ta ir bijis.

No wifa mineta raksta es nesaprohtu: waj „g“ lgs tik no tahs likumigi aprohbeshotahs seemas-skohlas ar 3 seemahm runa, jeb no seemas- un gada-skohlas? — Ja „g“ lgs tik no seemas-skohlas raksta, tad pilnigi wina dohmahm peekrihtu, bes ween tahs weetas, kur „g“ lgs behrnam jau pehz 3 seemahm leel wahzifli runahnt. Pehz skohlas-likumeem neweenà seemas-skohla newarehs un nedrihtiehs Wahzu walodu mahziht, ja behrns jau nebuhs 2 seemas mahtes-walodu mahzijees; ar frescho seemu to tik warehs selmigi sahkt, un it ihpafchi tad, kad skohlas-behrns par gada-skohlas-behrnu tapdams gada-skohla stahjahs; jo zitadi tas sawu dahrgo Latweefchu walodas mahzibas-laiku par welta nokawehs un wahzifli tomehr ne-eeamahzijees. — Manas dohmas buhtu, lai neweens behrns ar Wahzu walodas mahzibu ne-appeubtinatohs, kas pawifam tikai 3 seemas skohlu apmekle. — Ar to triju seemu wahz-runafchanu ari lohti wahji, jeb pehz mana peedshwojuma nekuru ne-ees, ja behrns nebuhs 3 seemas wahzifli mahzijees, bet tik weenu; un zil kahlu tahds buhs, to katriis sinahs. — Pawifam zitada buhs ta leeta, ja seemas-skohlai ari gada-skohla blasus taps kohptaj; faprotams, kur lihdsikli un mahzifchanas-spehki to atlan.

Muhsu laulskohlas tohp no skohlas-likumeem diwas kategorijas dalikas: seemas-skohlas, kuras lai iweizigi strahda, draudses

behrnus tijibas, kà ari laizigahs dsihwes nepezeeschami wajadfigas finihàs eewedoht, — un gada-skohlas, kuras behrneem lai to eespehju dohd, ari Wahzu walodu eemahzotees tahlaku iglihtibas zelu usnemt. — Schai beidsamajai kategorijai wajaga ar tahm kà faul-tahm pilsehtu „elementar-skohlahm“ weenaddis, lihdsigds sohlos mahzifchanas mehra eet. Tad nu ne ikkatra pilsehtas, it ihpafchi elementar-skohla ir par draudses-skohlu augstaks palahpeens, bet tikai kreis-skohla un kahda tai lihdsiga mahzibas-weeta buhs gada-skohlehu mehrkis. Es te gandrihs gribetu faziht, ka gada-skohlehu mehrkim wehl plafschakam ja-ir; tai buhs ne tik ween preeksch augstakas skohlas behrnus fagatawoht, bet ari tohs ar plafschakahm sinibahm eewest dsihwè. Tas nu nebuhs wis isdarams eeksch 3 un 4 seemahm, kà „g“ lgs to issaka, jo winsch jau 5 un 6 seemas preeksch pagasta-skohlahm ar par dauds apshme, un wehlahs, lai tee wifis us pilsehtu eet. Labpraht gribetu sinahnt, kura pilsehtas-skohla tahdi 4-seemu skohlas-behrni waretu eekluht? — Kreis-skohla pateesi ne! Man tas wehl nekad nau isdewees, lai gan wairak skohlas-behrni no manis kreis-skohla tuhda ir usnemti. Pilsehtas elementar-skohla no semehm behrnus suhtihnt, ir pehz manahm dohmahm pawifam nepareisi un bes-wajadfiga mantas- un laika isschekschana, un war tik tur un pee teem notikt, kas pareisi nesaproht, ko tas wahrds „elementar-skohla“ nosihme, un tadeht ari winas mahzibas plafschibu nepasihst, jo elementar-mahziba ir ta pati pirmà mahzibas nogrunteschana, ko behrnam eefahkoht mahzitees war pasneegt, — un to eespehs katra pagasta-skohla, tadeht ka ta tahda pati elementar-skohla us semehm ir, un wajaga buht. Pee wifa ta es wehl lohti sihws naideneeks efmu, ka tahdi behrni, kuri elementar-skohlu apmekle, ir gadds preeksch pilsehtas par jauneem un prahta tikumiba wehl lohti wahji, un pilsehta kahdòs schenkòs un zitòs walòs kohretòs, bes kreetnas usraudfifchanas war drihs jo drihs nokliht no labà tikumibas zela; jo pilsehtas skohlotajam nau eespehjam sawus mahzektus brihwstundàs pahfkatihnt; tadeht ta ohtra un augstakà pufe pee iglihtofchanas, ko mehs par pedegogiju jeb audsinaschanu fauzam, itta mas war kluht eewehrota. Jau kreis-skohla behrni, kuri pateesi tikumiba stiproti us pilsehtu nonahkt, dauds reis israhdahs par wahjeem. — Wifis tee wezaki, kuri sawus behrnus pilsehtas elementar-skohla nodohd, dara lohti nepareisi, un leekahs, ka „g“ lgs raksta to grib weizinaht, pret ko tatschu mums ar wiseem lihdselkeem wajadsetu karohht. Ari weenà no manahm nahburgu draudsehm, kà no tahs skohlotajeem dsirdeju, ir par eeradumu un gohdu usnemts, behrnus drihs jo drihs no pagasta-skohlas isnemt, us pilsehtu nowest un elementar-skohla sehdiinahnt, — lai gan draudse kreetni skohlotaji strahda. Nahks ari tee wezaki reis pee atfifschanas; tik noschelojams, ka daschi par wehlu pee tam nahks, un war zaur to saweem behrneem un mantai skahdeht; — bet skohla jau malka naudu, tas ir wezs peedshwojums, — ja negrib klausihnt. —

Bar elementar-skohlahm runajoht es te peeminu, kas scho ruden pee kara-deenesta atweeglinaschanas pahrlausfifchanas ir notizis, un kur „g“ lgs dohmas atkal pilnigi pareisas ir, ka tahdi behrni, kuri tuhda no eefahkuma pilsehta nodohhti, nei tahs wifu wajadfigakahs mahzibas sawa mahtes-waloda neproht. Bij no 2. draudses peederigeem 4 peefazijufchees, no kureem 3 draudses-skohlu apmekleja un weens, pahrohbeschà dsihwodams, pilsehtas elementar-skohlu; 2 no draudses-skohlas eefamu lohti labi nolika, weens krita zauri; bet — ari elementar-skohlas-behrns tik tik isleparojahs, — un waina bij, ka sawu mahtes-walodu neprata. Latweekis neproht latwifli! waj tas nau ehromoti?! — Baldeews Deewam, muhsu draudse it neweens us pilsehtas elementar-skohlu ne-eet, bet gan us kreis- un zitahm augstakahm skohlahm. Wehlejam buhtu, ka katra draudse behrnu wezaki, pirms tee sawus mihlohs suhta kur skohla, ar prahtigakeem un skohlu pasinejeem aprunatohs un labu padohmu peenemtu, — tad laiku nekawehs, naudu ne-istehrehs un behrnus no dascha taunuma issargahs. — Dauds no maneem amata-beedreem suhdshahs, ka wini no behrnu wezakeem jau pehz 4-nedelu skohlas-laika pehz skohlas darba angteem tohp apprafiti. Ir pateefiba, ka tas noteek; bet ir ari tahdas draudses, kur tas wair preekschà nenahkt: to daschadu zitu peedaufifchanu ir deewagan, bet ta, kà „g“ lgs peemin, pee mums paldeews Deewam nau. Buhs gan warbuht ta waina, ka skohla un winas darbi tahdòs apgabalds lihds schim ir masak pasihstami bijufchi. Bahrees ari tas, kad ar skohlu wairak eepasihfees.

Pateizamees „g“ kungam, ka winsch scho swarigo jautajeenu ir zehlis preekschà, kas teescham ir ja-eewehro muhsu laikà. G. Kermel,

Lindes draudses skohlotajs.

*) Beram, ka wezaki gada kuras kuras imaiterai buhs pilnigi apspreest. Red.